

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Num. de Distribuție
Pe un an 4 Cor. — Pan-
ion România și America
10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20,

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Politica săsească.

(S) Noi popoarele din regatul ungar am primit toate cultura, multă, puțină, pe care o avem, prin mijlocirea concetățenilor noștri germani, și de origine germană e mare parte din ceea ce e bun în viața noastră culturală. E deci lucru firesc, dacă avem simpatii pentru marele popor german, pe care-l socotim mai presus de noi.

S'a făcut cu toate acestea și se face și azi în Ungaria o propagandă anti-germană adese-ori foarte îndârjită atât în școală și în societate, cât și în presă și în viața politică mai ales la maghiari, dar nu numai la dânșii.

Punctul de plecare al acestei propagande e frica de germanizare, în ultima analiză o absurditate.

Cultura germană e atât de sănătoasă și de bine pornită, încât câștigă foarte mult cel ce o primește, și-ar trebui să fie smințit părintele, care ar crede, că copilul lui se nenorocește, dacă învață limba germană citește cărți scrise în limba germană și ia parte la viața culturală germană. Nici nu prea sunt asemenea părinți, și cei mai aprigi agenți ai propagandei antigermane își pun, dacă pot, copiii să învețe limba germană, prin care se fac și mai capabili de fericire, și mai folositori pentru societate.

Tot atât de absurdă e temerea, că, primind cultura germană, maghiarii, slavii ori românii vor ajunge în cele din urmă să

se lapede de neamul lor și să se facă nemți.

Au trecut veacuri îndelungate de când trăim noi ceilalți împreună cu Germanii risipiți printre noi și nu numai și-a păstrat fiecare naționalitatea sa, dar tocmai aceia dintre noi, care au primit în mai mare întindere cultura germană, au conștiința națională mai dezvoltată, căci spiritul de conservare națională pătrunde de o potrivă cu dezvoltarea culturală. Numai oamenii nemernici se lapadă de lege și de neam, de părinți și de frați, iar aceștia sunt pretutindeni puțini și nu merită să fie puși în socoteală.

Temeiu rațional pentru propaganda anti-germană e numai rivalitatea, concurența în lupta pentru agonisirea mijloacelor de traiu.

Germanii și oamenii cu cultură germană fiind, în genere, mai destoinici în lupta aceasta, le sunt urgisiți celor ce se simt mai prejos de dânșii, un adevăr, pe care maghiarii îl exprimă prin zicătoarea »*hunczút a német*«, iară românii prin »*al dracului neamul!*« — Acolo dar, unde sunt mulți germanii, e viuă propaganda anti-germană fiindcă sunt mulți cei ce suferă în urma propriei lor inferiorități. Toate celelalte sunt mofturi, căci în urma înriurii germane nici un popor nu suferă nimic.

Se ivesc dar și între români și germani neînțelegeri acolo, unde ei trăiesc împreună ca în Ardeal. Sunt interesele locale, în privința cărora intră în conflict, dar conflictele acestea sunt de puțină importanță și româ-

nii cu cultură germană și-au dat totdeauna silința să le înlăture și să restabilească buna înțelegere, pe care o cer interesele mari și generale.

Sunt însă între fruntașii sașilor o seamă de oameni, cari, trecând cu vederea aceste interese, profită de împrejurări în vederea unor foloase trecătoare și și dau silința să producă aparențele unui antagonism între români și sași, cari de altminteri trăiesc bine împreună și sunt totdeauna gata de-a se ajuta între dânșii în lupta pentru conservarea lor națională. Această politică nu e națională germană și de căpătuială și de azi pe mâne ca politica, pe care o fac la români oameni ca Moldován Gyergely, Gedeon, și alte existențe problematice de felul acestora.

Germanii, cari privesc lucrurile din punctul de vedere național și patriotic, fie ei sași ori șvabi, își dau foarte bine seamă, că accentuarea neînțelegerilor locale e păgubitoare nu numai pentru români și concetățenii lor germani, ci totodată și pentru țară în genere.

Orișicât s'ar rățoi susțitorii politicii de alipire către guvern, ceea ce ține pe sași e rezistența românilor: dacă n'ar fi aceasta, maghiarii ar proceda și față cu germanii din Ardeal cum au procedat față cu cei din Buda, din Pesta ori din »Zips«. — Uneltind contra românilor, pot sașii să câștige un fel de »Salgenfrisst« și s'o mai ducă cu chin cu vai de azi pe mâne: viitorul nu și-l pot asigura decât făcând cauză comună cu românii, care sunt interesați, ca germanii din

FOIȚA «TRIBUNEI».

Cuconul Grigoraș.

(Portret în cărbune).

De I. Adam,

»Ferească Dzeu să pui în spinarea omului, atât cât nu poate duce.«
(Poporul.)

Cuconul Grigoraș era feciorul lui... cuconul Grigore...

De boierul cel bătrân, nu s'a vorbit nimica în viață, pentru că el era om... ca toți oamenii, — lui cuconul Grigoraș însă, i-a mers repede vestea.

După moartea lui tată-su, s'a întors dela Paris și s'a pus să-și caute singur de moșie.

Căzuse în sat ca un blăstăm.

Viața și oamenii din țară îi scoteau din fire. La această nepotrivire de gusturi se mai adaugă și boala lui neghicioasă încă cari îl făceau și mai îndărătnic. Umbria printre oameni degustați și silnic, privind totul cu dispreț, gata par'că să își stiege nasul, ca să nu i miroasă inconjurul.

Cuconul Grigoraș era om înalt, subțiratic și veșnic bolnav. Fața lui amează și uscată, prelungită mult de firele rari din barbă, s'aprindea ca un cărbune sulfat, în lăcrimarea ochilor boldiți și răi.

Pe boierul cel tânăr totul îi supăra în cale și umbria cu vată în urechi și vara, ca să nu răcească. Cu oamenii lui, vorbea ca un spucat.

Toată ziua trănea și căută pricină. Nimic nu mai plăcea stăpânului celui nou. Țăranii erau proști, nelndemânatici și hoști, iar obiceiurile barbare.

Slugile cele vechi, au apucat care încolo, iar lucrurile bătrânești au fost aruncate în pod.

— Par'că ei știau să trăiască?

Cuconul Grigoraș își adusese bucătăreasa din Franța.

— Oamenii de aici mănâncă ca niște...

Uitasem să spun că, eroul nostru se întoarse în țară cu stomacul sticcat. Nu l mai priia acum nici o mâncare și bea numai ape străine.

— Apa din țară e o otrăvă...

La masa lui tot tabeluri noul și forme felurite, că nu le mai da slujile de capăt.

Când venea vremea mâncării era o groază.

— Astea s furculițe spălate?

— Servetul acesta a mai fost odată la masă.

— Hoo... netoato că mă pică...

— Aveți să mă omorîți păcătoșilor...

Numai Tereza, bucătăreasa, scapă neocărlită. Pentru franțuzoică stăpânul avea o luare aminte deosebită, căci îi evocă zilele trăite în străinătate. S'şpoi ea venea d'acolo, din țara lumii și a libertății, unde slugile sunt respectate. Tereza nu era... barbară, ca nespălatele dela noi. Când nu l plăcea mâncarea cuconu Grigoraș se descărca tot pe slujolca din casă:

— N'al văzut că ouăle s răscoapte?

— Apoi... jupâneasa știe...

— Ce upâneasă? — tu să deschizi ochii, toanlo, ptlu, na...

Ouăle se spărgeau în capul fetel nevinovate, iar boierul îngână uşurat:

— Sălbaticii die, nu alta...

Trebuie să amintesc că cuconul Grigoraș ținea un regim foarte sever la masă. El nu mânca ori-ce, era om alegător și cu gusturi curioase. Din bucatele noastre îi pregătea numai ouă farte și lapte dulce, încolo tot bunătați străine, pe cari l le gătea bucătăreasa lui.

— Terezo... oamenii de aici, și am mai spus-o eu, mănâncă ca niște, — știi tu... Numei noi ne hrănim, ce/alții se'ndoașă... Franțuzoica se roșia și lăsa ochii în jos stingherită, îngânând împăcluitor:

— Când e omul sănătos, mănâncă ce găsește și ce poate...

Tereza a rămas întoată clusea la curte, până la o întâmplare urâtă, care a coborât-o mult în ochii stăpânului nelnduplecă:

La un sfânt Nicolai, satul serbă hramui bisericii. După sfânta slujbă, se întindea de obicei un praznic mare afară. Franțuzoica boierului, care leșia din biserică, vede mesele încărcate și se nfige și ea lângă o gospodină cunoscută. Tereza de altfel era fată bună și prietinoasă, cu apucături naturale și apropiată de toată lumea. Când a dat ea de niște sărmulețe de celea învălite în foale de varză acrită, cu mămișliguță rece, s'a pus pe mâncare ca o moșă de sat de a speriat și pe țărane cu pofta ei.

Roșie la față și c'o lăcomie nevinovată, își sugă gura voloasă, făcând către neveste:

— Asta bon... tare bon...

Tocmai atunci se întâmplă să treacă și boierul printre mesele oamenilor, venit anume să-și firițiască satul la o zi ca aceea.

Se strecură însă printre bucate scărbit și cu

regatul ungar să-și păstreze naționalitatea și să stăruie cu tot din adinsul asupra ei.

Lucrul acesta e atât de învederat, încât sașii nu pot nici ei să-l tăgăduiască, și mai curând ori mai târziu vor fi nevoiți să se lepede de politica săsească și să facă politică națională germană.

Acțiunea socialiştilor. »Népszava« organul central al socialiştilor publică un apel în care în deamnă toate organizațiile socialiste la luptă pe viață și pe moarte întru reforma electorale, plănuită de ministrul Andrássy; iar pentru susținerea cu succes a acestei agitații mari se face apel, înosebi, ca să se shângă bani pentru acoperirea tuturor cheltuielilor, pe cari le cere această luptă. »In decursul luptei — scrie »Népszava« — nu vom avea timp să căutăm mijloacele băneșii pentru acoperirea sutelor de mil de broșuri. Nu putem admite ca partidul din cauza lipsei de mijloace materiale să se facă vinovat de o neglijență, prin care ar putea suferi lupta, ce o purtăm, pentru asigurarea drepturilor noastre. De aceea trebuie să se creze de urgență un fond electoral în sensul propus de bărbatul de încredere al partidului.«

Sfârșitul congresului panslav. Ședința de încheiere a congresului panslav dela Praga s'a ținut Sâmbătă în 18 Iulie n. S'a ținut înalte de toate depeșă primarul dela Moscova, în care se spune că congresul e cel dinlăun pas spre unirea tuturor slavilor. Nădăduște că conferința să adopte toate măsurile ce ținesc ajungerea idealurilor naționale și culturale ale slavilor. Drul Kramarsch alia de necesară ținerea unui al doilea congres, care să se întrunească la primăvară și care să îndeplinească lucrările pregătitoare. Dorște ca dela congresul prezent să se dateze începutul istoriei înfrățirii slave.

Slavii au înțeles acum și vor înțelege și mai mult în viitor, că la unirea tuturor semințiilor slave nu duce altă cărare, decât recunoașterea dreptului de liberă dezvoltare națională și culturală. (Aprobări.) Delegatul rus, Krasovski, în mișcarea sa dezvoltă, că niștințele ce ținesc unirea slavilor numai atunci vor fi încoronate de succes, când se va recunoaște definitiv că toate națiunile slave au acelaș drept de dezvoltare liberă și că toate sunt deopotrivă de valoroase. Gerselci, secretar de stat sârb, a vorbit despre momentuositatea congresului. Konjici, delegat polon, și-a exprimat dorința ca în acțiunile politice și culturale să domnească bunăînțelegere și

armonia. Delegatul rus, Lwow, a declarat că pentru slavi națiunea cehă e de pildă vie în privința concepției ideale a libertății și a culturii. Bobcew, delegat bulgar, spune că congresul a făcut mari servicii națiunilor slave.

Tot în acest înțeles a vorbit și delegatul croat Babiel-Ohtalski. Slovenul Babrzcek a zis că națiunea cehă a dat frumoase probe de cum trebuie respinse atacurile germane. Dadtivici, rușean, vorbește cu multă înaltă fire despre apropierea dintre ruși și poloni. De încheiere președintele dr. Kramarsz mulțumește primirea exemplară de care au fost împărțâși congresioniștii din partea orașului Praga. Arată, activitatea reală are deja o bancă, întrucât delegații ruși au votat 2000, polonii 1600 coroane pentru editarea unui memoriu. Memoriul va trata activitatea congresului prezent. Solicită dela cei prezenți o activitate intensivă, ca viitorul congres să se poată mândri deja cu lucrări încheiate.

Di Sturdza la Viena.

Intrevederea dlui Sturdza cu ministrul nostru de externe, baronul Aehrenthal este obiectul unei discuții vii, în întreaga presă a monarhiei.

Ziarele se ocupă în articole de fond cu importanța ei politică. Reproducem mai la vale câteva voci de presă mai însemnate în cari se relevează și chestiile cari probabil au format obiectul discuțiilor între cei doi bărbai de stat.

O telegramă din Berlin anunță că dl Sturdza va avea întâlnire și cu cancelarul Bülöw și cu Izvolski, ministrul de externe rus.

Aceasta învederează și mai mult că misiunea dlui Sturdza, nu se mărginește la chestii curente numai, cum este tranșarea convenției între România și Austro Ungaria, ci este prin excelență de natură externă.

Iar că puterile cât de mare însemnătate pun pe votul României în toate aceste mari chestiuni europene, o dovedește și căldura cu care este îmbrățișat acum în străinătate înțeleptul sfetnic al regelui Carol, dl Dimitrie Sturdza.

O atenție deosebită, care i-se dă nu-i vorbă și personalității distinse a domnului

Sturdza, care însă se reștrânge întreagă asupra statului român — constatăm manifestându-se într'un mod ostentativ în primirea ce i-se face prim-ministrului român.

Iată ce s'anunță din Viena:

Seamering, 18 Iulie. Dl Dim. Sturdza a sosit astăzi aci, cu trenul de Viena, la orele 11 dimineața. La gară d-se era așteptat de baronul Aehrenthal. La oprirea trenului dl Sturdza se îndreptă cu pași grăbiți către dl de Aehrenthal.

Întâlnirea celor doi bărbai a fost foarte cordială: dl Sturdza strânse mâinile d-lui Aehrenthal, ținându-le mult timp într'ale sale. În urmă cei doi bărbai de stat se îndreptară spre vila Lamprecht, care este, după cum se știe, reședința d lui de Aehrenthal. Pe drum ei avură o convorbire foarte animată.

La vila Lamprecht dl Sturdza fu primit în chip foarte cordial de d-na de Aehrenthal.

Cei doi miniștri de externe se retraseră apoi în cabinetul de lucru al baronului de Aehrenthal, unde avură o lungă consfătuire.

Viena, 18 Iulie. Pentru mâine primul-ministru român dl Dimitrie Sturdza este invitat la un dîneu la ambasadorul Spaniei marquisul Casa Cadova.

La dîneu va asista și ministrul României la Viena dl A'ex. Lahovary.

Un articol din »Neue Freie Presse«.

Viena, 18 Iulie. Cu privire la vizita primului ministru român Sturdza, ziarul »Neue Freie Presse« publică următorul articol:

»E ușor de bănuț că cei doi bărbai de stat vor discuta chestiunea balcanică. România nu e un stat balcanic, dar ea a fost amestecată în evenimentele din Balcani și sute de ani ea a stat sub influența imediată, aproape înăbușitoare a Orientului. Și astăzi ea nu poate privi indiferentă cele ce se petrec acolo, căci, prin ajutorarea cușovlachilor din Macedonia, și-a creat interese în Turcia, cari sunt stăns legate de soarta acestei țări. Deși, cu prilejul războiului, România a lucrat împotriva Turciei, ea e silită să se acomodeze actualelor împrejurări.

»Interesele cușovalache sunt amenințate odată cu tronul Sultanului. Din această cauză relațiu-

batista dușă pe furis la nas. Când dă cu ochii de bucătăreasă, ze crucește. Un țaran mai îndrăzneaț, sare cu vorba să împace lucrurile:

— Apoi... asta-i de-a noastre, — se dă la mămăliguță ca pruncul la sân...

Boerul încrunțat a trântit cu ciudă o vorbă franțuzească și a plecat amenințând din cap.

Acasă războiul era deschis:

— Mă miram eu de ce nu mai mănânc cum se cade... Mai lipsită acum în urmă, să mă hrănești cu varză, că-ncolo destulă neglijență...

Cuconu Grigoraș era amaric de cărcotaș, te urmăria cu vorba și cu poșozul până la desparere. El mai țină și o tuse în pepi, care împreună cu durerea lui veche de stomac, îl adusesese într'o înervare și asprime, de nu-i mai stă nimeni înainte.

Trecea printre hargaji și muncitori, ca o arătare de spaimă, așa înalt, subțirețec, cu barba lui rară și neagră, adus puțin de spate.

Când se ducea câte odată la oraș, un orașel sărac de provincie din nordul Moldovei — vără grosza în tot otelul.

Antreprenorul, un ovreu bicsnic, se închidea în casa lui și lăsa toată treaba pe seama balabustel.

— Mi-i frică să-l văd... ci om rău...

Chelnerii tremurau și ei, dar se și bucurau căci cuconu Grigoraș, dădea bucșis boeresc.

— Las să ne și bată, numai să lăsa pataca.

Drumul până la oraș era o sfadă. Val de vizitii și de bleșii cai.

— Nu vezi că mă răstorni, boule?

Trăsura lui era cu două rânduri de arcuri. În fund pe j'ț, mai punea și un maldăr de perne, ca să fie mai moale, iar deasupra stă cocoșat cu-

conul Grigoraș, îmbrăcat în șube, cu vată în urechi, cu căciula și învălit la picioare cu blăni de urs.

— Mă hurduci, măgarule...

— Nu m'al învălit bine la picioare...

Și după ce se vâltă prelung, strigă amărît:

— Stai, ticăloșule...

Ce să mai zicem de ceilalți drumeși. El încunjură lumea ca pe o altă arătare. Trecătorii îl cunoșteau acum de departe. Rar să fi scăpat cărauș neșojorat de cuconu Grigoraș. Se lega de unii așa ca din senin:

— Și tu ce-ți zgâiești ochii, măi nătărăule?

În mersul leneș al trăsorii, o ținea tot drumul: valeu și valeu...

Gemea de toată mișcarea și se vâltă ca pe un pat de spital.

Dacă se întâlnea cu vr'un boer cunoscut, începea vorba, cu jălănie:

— Sunt pierdut cucoane, m'am dus de-acum... mor... uite în ce hal am ajuns...

— O mai fi și părere cucoane Grigoraș, nu te mai uită și dta la toate... Ulte la mine, mănânc ce gălesc, beau apă dela șip și dorm ca un... gardist de noapte...

Cuconul Grigoraș abătut, tăia vorba cu durere.

— Altă ceva, când e omul sănătos...

Vocea însă, i-se îneca într'o tuse sfâșiată și despărțirea se făcea numai prin semne din mână și mișcări triste din cap.

Trăsura pornia greoaie și clătinită, ca un șlep nepotrivit de încărcat.

— Ține tot mijlocul drumului, măi oropălitule și lăsa să mai înconjure și dobitoicii ceilalți...

Vorbă cu atâta ură și convingere cași când trăsura lui ar fi înconjurat vre-o dată pe cineva în cale.

Când ajungea la otel, descărcarea lui era o adevărată debarcare. Mai întâi până îl desfăceau din blăni, din pături, din legături și îl ridicau din cuibarul pernelor, cei dinprejur trebuiau să aibă ghibăcia unor exploratori încercați.

— Nu mă trage de mână...

— Ho, chlorule, că mă calci pe bătătură...

— Fugi tărăne, că puși a usturoi...

Sudălmii, palme, scuipături, — până îl apucă pe boer tusa și atunci cuconu Grigoraș devenia trist și conducea debarcarea numai prin semne și mișcări obosite.

— Toți sunt proști!

Șoptea el printre buze și făcea din cap cu convingere.

Atențiunea tuturor era mai ales la bufetul boerului. Bufetul era un fel de dulap complicat, unde cuconu Grigoraș își purta bucătăria lui. Acolo mai avea el și un aparat de încălzit și sticle cu ape minerale aduse direct dela surse, nu... prefăcătorii ce se vând în țară. Ori de câteori trebuia să facă vr'un drum, vesteă pe Tereza din sjun și franțuzoaica îi pregătă o bucată de anu-mită, cu care umplea bufetul.

— Altfel m'ar întocsi birtașii din țarg cu surile lor greșoase. — Nește sălbatici dom'le...

Cuconu Grigoraș venea cu sîpunul lui, cu vasele lui de spălat, cu schimburi de pat, cu prosoape, papuci, tualeță și cu ce nu ți-ar trece prin cap.

— Ce? — cu trenșile voastre, n'ași pune să spele nici pe jos... Sunteți niște murdari...

nile dintre Turcia și România sunt atât de bune. Lăsând la o parte interesul pe care-l arată românii conașionailor lor din Balcani, trebuie să considerăm ca un dezavantaj eventualitatea când echilibrul din sud-estul Europei ar fi turburat.

»Direcțiunea conservatoare a politicii bucureștene este un motiv pentru România, de a simpatiza politica austro-ungară. Dacă zăpăceala din Macedonia crește din ce în ce, dacă mișcarea pornește mai repede, atunci se înțelege de la sine că dl Sturdza se va folosi de întâlnirea cu baronul Aehrenthal pentru a se ocupa de aceste evenimente.

»Pe lângă această politică internațională, se va atinge și politica economică. În tratatul de comerț româno-austro-ungar e vorba de o reînnoire, eventual de o dezvoltare a sistemului națiunii celei mai favorizate, actualmente în vigoare.

»Românii nu și pot exporta vitele în Austria, până ce nu se vor deschide granițele. Agrarienii se împotrivesc.

Tratatul de comerț e important pentru ambele părți, pentru România și pentru Austria, pentru producători și consumatori. Pentru România, cum e lesne de înțeles, tratatul de comerț e mult mai important, pentru că cu toate alințele făcute pentru crearea unei industrii deocamdată România e o țară agricolă, și ea nu și poate apropria atât de ușor ca un stat industrial schimbările necontente ale vieții economice.

S'a spus de mulțori că la noi, cel puțin în parte, admiterea exportului românesc va fi primită cu multă satisfacțiune. Ar fi de dorit ca să se ajungă la o înțelegere. Cele două state cari sunt atât de bune prietene politicește, ar trebui să se împrietenească și economicște.

Semmering, 18 Iulie. Vila Lamprecht pe care o locuște baronul Aehrenthal e o clădire în două etaje, în care familia Aehrenthal ocupă 8 camere.

Dl Sturdza a fost salutat de baroneasa Aehrenthal și ambasadorul Pogatscher.

După ce s'au întreținut timp de o jumătate de oră cu baroneasa Aehrenthal, baronul s'a retras cu oaspetele său în camera de lucru.

Camerele de lucru ale ministrului sunt situate în etajul I.

Convorbirea a durat aproape o oră.

La ora 1 a avut loc în sala de mâncare

a viley dejunul la care a luat parte și ambasadorul Pogatscher.

La orele 3 după amiază baronul Aehrenthal a făcut cu primul-ministru Sturdza o plimbare de 3 ore. La orele 6 jumătate primul-ministru român s'a reintors la Viena.

Declarațiile unui diplomat despre întrevederea dlui Sturdza cu Aehrenthal.

Un diplomat din Viena a făcut unui redactor al ziarului »Neue F. Presse« următoarele declarații asupra vizitei dlui Sturdza la Aehrenthal:

Subiectul conferințelor dlui Sturdza cu Aehrenthal au fost probabil convenția comercială dintre Austro-Ungaria și România. Dl Sturdza are relații vechi de prietenie cu Aehrenthal, din timpul când acesta a fost ambasador austro-ungar la București.

Dânsii vor fi discutați probabil și asupra problemei macedonene, care în timpul din urmă a devenit iarăși acută prin faptul că bandele se mișcă iarăși.

Dl Sturdza a făcut pe Semmering o plimbare de două ore cu trăsura împreună cu ministrul nostru de externe. Dânsul e un mare iubitor al naturii și povestea însuș cum în ciuda vârstei sale (74 de ani) s'a urcat pe munții Ortler și Grossglockner (cele mai înalte piscuri ale Alpilor din Tirol).

Bülow, Isvolski și Sturdza.

Berlin, 18 Iulie. Informațiunile mai recente spun, că prim-ministrul României, dl. Sturdza va avea o întrevedere apropiată cu cancelarul german Bülow și cu Izvolski ministrul de externe al Rusiei. Izvolski va cerceta pe cancelarul german în cursul lunii Septemvrie la Berlin. Locul de întâlnire a dlui Sturdza cu principele Bülow încă nu s'a hotărât.

Un ziar vienez despre președintele consiliului.

Ziarul »Wiener Allgemeine Zeitung« publică un articol datorit penei cunoscutului publicist austriac Mandel, asupra vizitei dlui Sturdza la Viena. Articolul spune următoarele:

»Președintele consiliului de miniștri român, dl Sturdza, vine la Viena, în trecerea sa spre

Carlsbad. Cu acest prilej el va vizita, la Semmering, pe ministrul de interne austriac, baronul Aehrenthal, cu care va avea o conferință asupra situației politice generale și în special asupra chestiunii balcanice și politicii statelor balcanice.

Marele post de încredere pe care România îl ocupă de ani de zile, în concertul european, pe pragul orientului, e în parte și opera colaborării credincioase a dlui Sturdza, care e unul din cei dintâi oameni politici de pe malurile Dîmboviței și care prin acțiunea sa politică a putut trage o vie linie de demarcație între scopurile politice speculative și cele realizabile. Pentru acest cuvânt Sturdza e, pentru regatul modern al regelui Carol și pentru poporul român, un însemnat om politic.

Ferind patria sa de zborurile politice icariene, el a evitat României căderi de acele pe care le-a înregistrat politica altor state.

El e un om de stat care, în dragostea sa pasionată pentru poporul său, n'a cedat nici odată nimic din convingerile sale politice și a știut să și apropie părerile bune ale marilor State culturale ale Europei, câștigând astfel simpatia acesteia pentru cultura și înțelepciunea politică a tânărului popor român. El a ascultat însă totdeauna și de părerile poporului său, deși nu le-a urmat în totdeauna. Și astfel Sturdza a contribuit mult la organizarea Statului român modern, care a ajuns să dobândească un loc de frunte în rândul Statelor culturale europene.

Prin origina sa latină, prin evoluția educației sale care își are baze adânc înrădăcinate în lumea occidentală, România a ajuns să fie în orientul apropiat o părghie a culturii europene apusene.

O singură dată România a socotit că trebuie să facă uz de sabie, și a făcut-o cu succes. De atunci, cu mari sacrificii, ea a continuat a și organiza armata pe baze solide și a desăvârși educația ei militară, spre a fi totdeauna gata de războiu. De aceea azi încrederea tuturor vecinilor și a Puterilor se îndreaptă spre România.

Relațiunile României cu Turcia sunt excelente și aceasta influențează în mod favorabil și asupra stărei sociale a românilor din Macedonia. Politica României va putea câștiga de sigur concesii și mai mari, atunci când Puterile vor fi obținut stăpânirea bandelor.

Cu Bulgaria și Serbia, România e, de asemenea, în cele mai bune relații și aceasta datorită politicii corecte urmată de România sub conducerea dlui Sturdza.

Faptul se explică prin aceea că România nu urmărește în Macedonia de cât scopuri culturale;

S'ar fi părut că cuconul Grigoraș, eră pus anume, ca să vrășmășească lumea. El eră rîu de plată, lără să se fi gândit vr'odată, să se folosească de banii culva și aveă un talent satanic de a amăna și chinu, de a purta oamenii pe drumuri și a desperă pe creditor. Pentru el eră o bucurie nelătească de a trăgăna plata. Se întâmplă de multe ori să aibă bani din prisos și cu toate că vedea pe om la nevoie, să îndărătnicea în plăcerea lui de a tortură și a lungi lucrurile.

Toți cei cari aveau de luat bani dela el, li erau dușmani:

— Hoților... sălbaticilor... aveți să mi prăpădiți avecea...

Vai însă de cei cari aveau de dat! Lui i se părea că toată lumea li datoare.

Pentru cuconul Grigoraș numat Tereza eră bună și nobilă, pentru că ea, mai întâiu, venia din țara cu lumină și... bucate fără sos și apoi, nici nu și cerea... simbria.

— Eu lmi las averea să crească în lada boerului...

Vorbele acestora le zicea fanțuzoaica cu acea încredere și sfântă naivitate, cari sunt aproape strine moravurilor și oamenilor dela noi.

De astfel, nici cuconul Grigoraș, nu s'a gândit vr'odată să nu plătească munca unei fete

atât de vrednice. Ceea ca-l emoțioră și l entuziasma însă, eră faptul că Tereza nu-l... supără niciodată cu leafe.

Cuconul Grigoraș, om ursuz și bolnav, desgustat de țară și de oameni, nu pomenea deloc ue tată su, nici de bine, nici de rău. Toată considerațiunea lui pentru răposat se mărgini la această făcere și uitare, din care n'a eșit nici odată. S'ar fi părut că se ferește de această amintire dojeritoare, cum se ferec fricoșii de a vorbi seara de stafii.

O singură dată, într'un grup de proprietari vecini, a scăpat o vorbă de cărtire și părere de rău, cu prilejul unor evocări a trecutului:

— Ehei, pe atunci!... o moșle se luă pe nimic... Dacă ar fi avut minte tata, azi aș fi fost bogat de tot...

Mâncat de răutate și incumetare, cuconul Grigoraș îmbătrână și se stingea de pe picioare.

Nu s'a însurat, pentru că se credea bolnav și din bucuria averii lui, nu putea să se înfrupte nimeni. De rude nici nu voia s'audă, căci erau de jos și sărace și vorbeau cu slavie de boerul cel bătrân, răposatul.

Părăsit și izolat, cuconul Grigoraș s'afundă tot mai mult în amărăciune și ură. Tușă slugur prin odă și se vâlta de stomac și piept, în pustul

cuților bătrânești, fără nici o tovarășle care să-l mângăe, fără să mai aibă ce aștepta în viitor...

O fi trecut el așa, multă vreme la mijloc, în care cuconul Grigoriță a îngrozit pe cei dinprejur și s'a vâlta de boalele sale. Treburile au lăncizat la început, căci după anii buni, cu belșug și bucurie, cari ar fi putut sălta pe om, veneau anii de secetă și pagubă, cari dădeau totul înapoi.

Mai ales pentru cuconul Grigoraș, cu firea lui și fără slugile de credință apucate dela bătrân, — anii din urmă au fost numai un jaf și-un pârjol:

— Au să mă laze sărac, tâlharii aceștia...

La dânsul, toată vina ruinei care-l amenința, erau numai țărani, De Dumnezeu și soartă nu mai ținea socoteală, căci nu recunoștea altă putere pe lângă stăpânirea lui.

Cu anii cei răi, s'ar fi luptat el, cum ar fi putut și ar fi lărat-o așa până la sfârșit, dar unde mai pui că se amestecă în viață și judecări, cu ridicare de moștenitori cari întorc unele cumpărături bănuelnice. Vin pe urmă păcate neașteptate; câte c'o nepaste care te ducă până la poarta închisorii...

— Uite... bunăoară, o palmă dată mai cu mână și... nespălatul cade grămadă năucit... Câtă dan-

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — măstru de monumente și pietre de amintir. —

Fabricație proprie din marmură, granit, soynit, labrador etc., din pietre de marmură magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Canecular și magazinul central: **Kolozsvár, Dázsma-U. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyseben, Déva și Bányatak.

de-aceia și politica sa, eminentemente conservatoare, e bazată pe menținerea statului-quo.

Prin faptul că interese comune o leagă de Austria și alte Puteri, politica României nu se deosebește de cea internațională.

Această politică internațională servește în primul rând la propria întărire a României; în al doilea rând ea servește și Puterilor Europei centrale, căci nu trebuie să se uite că România ocupă o importantă poziție strategică la porțile Orientului.

Austro-Ungaria vede în turdza nu un amic de sentiment, ci de rațiune, și, în politică, aceasta din urmă e de preferat.

Din România.

Moartea sculptorului Franasovici. Ieri după amiază la spitalul Brâncovenesc, a înecat din viață Dimitrie Franasovici, tânărul sculptor, care încercase acum trei săptămâni să se sinucidă.

Operat în două rânduri, rana însă a fost prea gravă și infecția ce a urmat răului prea violentă, ca să se fi putut aduce vindecarea dorită de medici, care au făcut totul să scape viața nefericitului Franasovici.

Mitu Franasovici a fost un tânăr de mult talent și puținele lui lucrări de sculptură arătau o pricepere adâncă a artei sale și un cad suflu de idealism. Multe din piachetele sale au fost admirate la München și au valorat o încurajare din partea însăși a M. Săle Regelui.

Reîntors în țară el a dăruit câte-va lucrări din care unele palatului, iar un frumos bust al lui Traian împodobește piața Tudor Vladimirescu din T. Severin.

Frumos, distins, elegant, figura lui, încadrată de o enormă barbă brună, era foarte simpatică și acestei frumuseți își datorește și moartea prematură și voluntară.

El lasă îndurerăți pe tatăl său dl Richard Franasovici Intemeietorul serviciului nostru fiuial, un bătrân venerabil și iubit de tot Severinul, pe mama sa care avea o adorație pentru nefericitul Mitu, pe un frate dl Richard Franasovici, avocat, și pe o soră mai mică.

Trimitem îndureratei familii sincerele noastre condoleanțe.

Lupoanca romană. Statua luponice, prețiosul dar făcut de municipalitatea Romei, orașului București, cu prilejul anului jubilar 1906, — a fost instalată definitiv, pe piața sfântului Gheorghe; așezată pe soclul de marmură, lupoanca-mamă,

dană pe urmă!... Cel lovit se îmbolnăvește mai întâi și apoi pe urmă se întâmplă să moară... Doctorii fac cercetări și dau certificate c'o ușurință care poate perde pe un om chiar de condiția cea mai ocrotită. — Ce să mai zic și de justiția asta, care nu se mai uită la om, ci se zăgăzuește numai în legi și articole. Și doar reclamații mele, față de mortului, era un... părlit de țărăn, pe care să-l cumpăr c'o litră de rachiu. N'am vrut însă să mă ptec...

De aici s'a pornit căderea lui cuconu Grigoraș.

A început-o cu advocații, cu drumurile prin țară, cu intervențiile pe la politicianii influenți și pe ori unde a străbătut, gonit și înfricoșat de dinapoi, de teama unei condamnări rușinoase.

Toate aceste sdruccinări în parale însă, iar moșia părăsită și îndatorată, ajunseseră mai mult o povară, decât o bogăție.

Ipotecile strâng averea ca niște ghiare de pășare răpitoare, cari cearcă să ridice prada.

Căderea, se zice că nu prea ține socoteală de numărul treptelor. Când ai scăpat din vârful scării, apoi te tot rostogolești și cu cât cel căzut e mai dârz, cu atât n'are de ce se apacă în prăvălirea lui. Numai jos de tot, pe pământ în țărâna în care a icnit, numai acolo n'are timp să gândească și să filosofeze asupra nestatorniciei din lume.

Cum rămâne însă acum cuconu Grigoraș cu tabeturile și vrăjmășia lui? Lumea și cunoscuții se uitau la singuraticul boer ca la un lilac cu aripile legate:

— Până aici i a fost...

— De acum moare boerul de bună samă...

alăptează cei doi gemeni, cu fața întoarsă spre strada Lipscani, ea pare a se mira văzând atâta mulțime în jurul ei, tot fil de romani, descendenți ai celor doi germani cei alăptează.

Statuia aceasta așezată chiar în centrul capitalei, va fi pentru toți un monument cu atât mai prețios cu cât constituie o eternă și mândră amintire a gloriozității originii române.

Colonia școlară dr. I. Radovici. Ni-se comunică din Ploiești că dl Alexandru Radovici, fratele regretatului dr. I. Radovici, a întocmit o colonie școlară pe spațiile sale proprii, în amintirea decedatului său frate.

Colonia se compune din douăzeci de elevi, aleși din două școli primare. Zilele acestea va pleră în stațiunea climaterică Sănuic (Prahova) însoțită de d-nii directori Nicolescu și G. Ionescu. Copii vor petrece acolo o lună.

În afară de cheltuielile călătoriei și alte necesare, dl Radovici a prevăzut pe fiecare turist cu halne, co fur și opinci.

Amestecul guvernului în alegerea de patriarh sârbesc.

Alegerea patriarhului sârbesc are o nouă senzație: ingerența pe față a guvernului ungureasc în autonomia bisericii ortodoxe sârbești.

Dintr'o convorbire a unui redactor al ziarului »Pester Lloyd« cu episcopul Zmeianovici aflăm că, primul ministru Wekerle a declarat pe față că dacă Zmeianovici va fi ales patriarh, nu va fi întărit de guvern. Mai mult chiar, dl Wekerle s'a rostit pe față pentru candidatul său, episcopul Bogdanovici, o coadă la toporul guvernului, care până acum s'a pretat a i face orice serviciu și care chiar și la proiectul lui Apponyi în camera magnaților s'a rostit pentru acest proiect.

Față cu acest vândut și inconștient slujitor la altarul Domnului, partidul radical sârbesc susține pe episcopul Vârșetului Zmeianovici. Pentru aceea declarațiile dânsului sunt de o mare importanță și îl pun într'o lumină foarte simpatică. P. S. Sa Episcopul Vârșetului dă pe față senzaționalul a-

mestec al guvernului ungureasc în afacerea acestei alegeri și mai ales campania nerușinată de calomnie și discreditare în fața coroanei din partea guvernului pornită împotriva sa.

Iată în rezumat declarațiile P. S. Sale:

Acum o jumătate de an am avut onoarea de a convorbi cu dl primministru Wekerle care mi ceruse avizul asupra afacerilor mitropoliei. I-am propus atunci să numesc administrator eparchial pe episcopul cel mai bătrân. Nu știam atunci că episcopul Bogdanovici e candidatul dlui Wekerle, căci atunci îl recomandam să mă numescă pe mine administrator. Căci cine a fost timp de 6 luni administrator e sigur că și face atât dușmani încât nu mai poate fi ales. Atunci poate și Bogdanovici avea mai multe perspective.

Nu aș fi ieșit nici acum din rezerva mea, dacă nu aș fi fost acuzat de dl primministru de trădare față de patrie și de coroană. Iată cum:

Într'o convorbire avută cu un membru de frunte al partidului radical, dlul Wekerle a declarat că nu ar fi probabil de a obține întărirea mea de patriarh — în cazul că voi fi ales — căci eu aș fi candidatul sârbilor radicali, cari au legătură cu mișcarea pansârbească. Când acel membru al partidului radical îi ceru Exc. Sale date pozitive pentru a înălțura din partid pe vinovați, atunci domnul prim ministru a răspuns că dacă și-ar concretiza acuza, s'ar naște un conflict diplomatic cu un stat străin (firește Serbia — N. R.).

Convorbirea cu ministrul-președinte se sfârși cu declarația domnului prim-ministru că în astfel de condiții, deoarece de ceilalți patru episcopi nu poate fi vorba, episcopul Bogdanovici e singurul om care va putea fi ales patriarh.

Doresc, urmează P. S. Sa episcopul Zmeianovici, dlul Wekerle să aibă noroc cu candidatul său. Dar trebuie să mai fac unele observații privitoare la acuza neașteptată ce a rostit împotriva mea. Când am fost ales episcop în Vârșet, am fost combătut cu violență de radicali, cari mă numeau de »Gábor püspök«. Mă stieam să înțore pe radicali la filomaghiarism deplin. La sfârșitul luptei radicali s'au apropiat de mine și s'au convertit la un filomaghiarism atât de mare încât în anul 1905 au s'itat în 30 de cercuri electorale pe candidatul kossuthiștii să reușească.

De sigur prin asta n'au comis nici un act de înaltă trădare, sau trădare de patrie, doar însuși M. Sa a numit câțiva miniștri din acest partid.

Oare radicali se vor face mai puțin trădători dacă vor vota cu candidatul guvernului Bogdanovici?

Cuconul Grigoraș a trecut prin multe nevoi și după ce-a pierdut tot ce a avut de preț, a ajuns de la băut la darabană și cenușa din vatră.

Totuși însă boerul nostru nu s'a prăpădit, că n'a murit încă nimeni de rădăcie. Omul e ca și iarba cea rea, cu cât o tai, cu atât se îndesește. Când crezi că ai stărpit pirul, nici nu gândești de unde răsare iară, făcându-și loc pe sub pământ în noduri chinute.

Tot așa îndărătnicesc și năcazurile pe om.

În vremea grozavelor sdruccinări, prin care trecea averea și cinstea lui cuconul Grigoraș, nu mai era timp și nici putere de tabeturi și flacuri franțuzești. Boerul era veșnic pe drumuri, mănca pe ce puneă mâna și adormea ori unde răzima capul. De multe ori nu putea să doarmă și nici să mănânce, cât ar fi vrut Procesele mai ales și ulgăturile l-au desghetă la drum și l-au trezit la viață.

Dupăce n'a mai avut blăni și perne de prișos s'a lăsat numai pe fundul trăsuri, când l-au luat și trăsura, s'a aruncat în căruța celui dintâi trecător. Cu graba și năcazurile de atunci, n'a mai băgat de seamă la început, iar mai târziu s'a trezit deprins și învățat cu nevoile.

Când s'a văzut scos de pe moșie și din curțile bătrânești, a dat tot mai îndărăt cu sufletul, ca dinaintea unei surpături, care amenință, trezindu-se singur și părăsit. Numai Tereza se ținea de dânsul ca o umbră. Ea i împachetă rămășițele lucrurilor nevândute și coborâ aceleași scări de căderea cași stăpânul. Din curțile cele mari s'au mutat în casele vătașilor, ca pe urmă să se trezească în bujdesca paznicului, dela vie. — Tereza venia în urma căruții cu boclucuri, ca un

câne credincios, care se ține de stăpânii necăjiți la toate măturăturile.

Fatalitatea îi gonea pe amândoi și-i alina să se apropie, de par'că iar fi mânat în spre o cursă în care să-i prindă. Numai când s'au pomenit singuri într'o căsuță de odăe c'un pat, amenințată de-o vreme urâtă de toamnă, au trezrit surprinși unul în fața altuia, ca la descoperirea unui complot nebănuț și îmbățșându-se împacăți, au plâns amar ca doi prieteni cari se regăsesc.

Cuconul Grigoraș mișceat de țărâna franțuzoiciei, a luat-o de nevastă, — mai ales că era singura creditoare pe care nu o mai avea cu ce o plăti.

Ei rămaseră tot în sat, într'o căsuță țărănească, cumpărată cu micile sfărâșături, scăpate din prăbușirea cea mare.

În prima zi de gospodărie comună, Tereza cu să mai învioroze casa și să rădă și de o vechi insuțită adusă de boer, a făcut o glumă nevinovată: Pentru masa lor de noapte, a gătit sărmuțe cu fol de varză murată:

— Na bărbate... Să mâncăm, ce-au mâncat și bătrânii, că ei șilau cei bun...

Și zilele au trecut, omul s'a dat după nevoi, s'a supus împrejurărilor și atunci viața largă și viguroasă, în schimbul averii, a dat lui cuconu Grigoraș sănătatea cea scumpă și puterea de a spera...

Cuconul Grigoraș s'a pus pe gospodărie cu Tereza și le mergea bine. Franțuzoica curgătoare și neobosită, creștea pasări și lucra cu vecinii, pe ajutate, câteva făclii de pământ, pe când... bărbatul, cără lemne la lâng cu căruța și vindea oule și puli nevastă-si.

Cât privește nealitatea mea vor putea dovedi foștii miniștri-prezidenți Bánffy și Széll câte servicii am făcut țării și coroanei și câteva scrisori ale decedatului ministru de finanțe Kállay vor arăta că în mai multe rânduri am împiedecat numai cu cuvântul meu răscoale ce începeau în Bosnia.

Oricum ar fi însă, e neîndoielnic că cei 40 de radicali mă vor alege patriarh. Cel 29 de sârbi independenți vor vota probabil pentru episcopul de Pakraț, Roman Nicolici. Dacă alegerea mea nu va fi întărită, ei vor vota sau pe mine sau pe episcopul de Karlstadt dr. Mihal Gruici. În cazul din urmă poate chiar și radicalii vor vota cu el, pentru a evita o nouă nelămurire sau chiar cazul Arghelici, când împăratul a numit pur și simplu pe noul patriarh.

Declarația guvernului.

Față cu declarațiile de mai sus ale episcopului Zmeianovici, guvernul a autorizat corespondența »M. Táv. Iroda« să declare, că ar fi neadevărat că primul ministru Wekerle ar fi acuzat vre-odată pe sârbi radicali de nealitate față cu dinastia. Primul ministru a declarat numai că nu ar propune M. Sale întărirea episcopului Zmeianovici dacă acesta ar fi ales patriarh. Declarațiile episcopului au întărit și mai mult hotărârea asta.

Anuarul gimnaziului gr. or. rom. din Brașov.

Pe rând ne sosesc anuarele liceelor »gimnaziilor« românești. În sărăcia vieții noastre ele sunt puncte interesante, oglinzile puținei vieți școlare românești (înțelegem școlile secundare) ce este la noi. Și în trecut odată cu aceste anuare, ne cuprinde un fior de îngrijorare, când ne gândim că poate și pentru ele ar putea veni vre-o nouă lex Apponyi ca pentru școlile noastre primare...

Vom da unele notițe despre anuarele liceelor noastre și vom începe cu acel, care în opinia noastră publică s'a acreditat, nu fără temei, ca fiind liceul cel mai românesc, prin spiritul, prin limba și prin împrejurările în cari trăiește; liceul din Brașov.

Cum mai schimbă nevoia pe om!

N'ai fi mai cunoscut pe cuconul Grigoraș. Se vindecase de piept și nu mai tușea. Eră dres la față, ochii i se înblânzise și își scosese vata din urechi. Stomacul îl măcică acum și... mămăligă, nu mai eră nervos și vorbea ca... oamenii.

Dacă te nemereai așa pe inserate, pe drumul satului lui, auzai vinind o căruță sgomotoasă, care și bătea scândurile în mers și umplea liniștea văii cu trâncănitul ei destinat. Șasa puteai să întărești zilnic sprosape, pe cuconul Grigoraș, care se întorcea dela târg.

Acum nu mai injură trecătorii și poposea câte odată chiar la rateșut din drum. Eră viol în mișcări și se da ușor la glume.

— Ce mai clorovăsc cărăușii?

— De ale noastre cucoane Grigoraș...

— Da, da, de-ale noastre, c'asa se sfătuesc drumeții... Ehe! ce bun e statul și ajutorul!...

— Te scapă din toate nevoile.

— Și nici nevoea nu e res, chei bună e și nevoia pentru omul care se prea încrede... Uite, eu mă simt mai bine acum în sărăcie, m'am îndreptat de boale și mi-am venit în minți... Eu dacă nu sărăceam, aș fi murit ca un netrebnic până acum...

Și cuconul Grigoraș împăcat și sprinten, sărea iarăși în căruța lui destinată și luându și rămas bun dela oameni, învârtia biclul pe deasupra murgel și se perdeă drumul din ascunsul văi.

Trecătorii îl perdeau așa din ochi, gonit par'că de trâncănitul căruții lui, până nu se mai vedeă din colbul ridicat în urmă.

Anuarul e precedat de o dare de seamă a dlui prof. Aurel Ciortea despre exercițiile de fizică experimentală făcute cu elevii clasei a VII și VIII.

Urmeză două discursuri rostite cu diferite prilejuri de dl director V. Onișu, dintre cari relevăm sfaturile cuminți și clare din discursul cel dintâi adresate părinților elevilor cari părăsesc liceul.

În partea a doua cuprinzând datele privitoare la școală, scoatem următoarele:

La liceu au funcționat 13 profesori, la liceul real 6 profesori, afară de aceasta la amândouă școlile au mai predat obiecte extraordinare 5 profesori. Între aceste »obiecte extraordinare« ne bucurăm că găsim și pentru școlile inferioare ale liceului limba franceză, care în școlile secundare din țara noastră e atât de neglijată. Afară de ea mai relevăm cu bucurie că liceul din Brașov e prima școală românească unde se predă și stenografia românească în cursul superior al liceului (prin dl instructor N. Mohan).

Din materialul de învățământ amintim temele compunerilor românești în scris ale elevilor din cursul superior. Între ele găsim teme ca »stilul lui Slavici (poate prea greu pentru clasa a cincea) — o descriere a Brașovului, apoi »Credințe populare« date de dl profesor A. Bogdan. O temă care poate fi tratată de elevi, interesant dar și vag este: »Ce idei te preocupă la începutul anului școlar?« apoi »Lectura mea particulară din semestrul I.« date de dl Absente Banciu. Tema din urmă revine și în clasele celelalte a VII și a VIII și e foarte potrivită pentru a controla lectura elevilor atât cantitativ cât și calitativ. Dintre temele date de dl dr. I. Blaga în clasa VII relevăm: »Drama antică și modernă«, »Caracterul poporului român«, »Puterea și valoarea religiei pentru binele statului, iar în clasa VIII »Analiza idelilor fundamentale din cele 4 satire a lui Mih. Eminescu«, »Personificarea naturii în poezia noastră populară«, Ceva despre pasteurizarea lui Vas. Alecsandri« etc.

Am stăruit ast pra acestor teme, căci, dacă sunt bine alese, au mare însemnătate pentru dezvoltarea tuturor facultăților elevilor: asimilarea și sistematizarea cunoștințelor și a lecturii întărirea judecării, depinderea unei limbi curate și bogate și formarea unui stil clar și bun.

La examenul de maturitate s'a dat ca temă în scris la limba românească tema foarte interesantă: »Comicul în literatura noastră poetică din secolul XIX,« temă care presupune și cu tot dreptul, o lectură înținsă și cunoaștere amănunțită a literaturii noastre, lucru, care să cere cu tot dreptul oricărui absolvent al unui liceu românesc.

Cei cari l-au cunoscut cum eră odată, rămăneau prostiți în urmă și-și făceau cruce murmurând.

— Mare ț-i puterea ta Doamne!...

Lumea înz'cră tot cucoane și înblânzită de nenorocirea lui, iertase și uitase toate și acum îl respectau chiar din suflet, căci la dânsul găsea totdeauna un stat bun și-un îndemn la treabă.

Din cunoștințele lui mai mucaliți, cercau să-l supere și să-l atingă cu vorba:

— Da ce s'a făcut cu nervii și boalele d tale cucoane Grigoraș...

— Nu râdeți măi breț!, că sărăcia e leac bun și poate s'aveți nevoie vr'odată...

Glumele nu-l supărau, ci par'că le așteptă ca un canon merlită, pe care trebuie să-l ispășească.

Seara, târziu de tot, dnpăce se liniștea satul, vedeai pe cuconul Grigoraș, cum ieșea cu Tereza prin bătea lunii și scâlțați în raze, treceau pe sub porțile dată în lături și urcau alături drumul. La răspântie se opreau amândoi mișcați și stângându-se de braț, priveau curțile bătrânești de pe deal, cu stăpâni străini. Luminile stinse dela ferestri și mușenia dinprejur, dădeau curților o înfățișare de odihnă și împăcare.

Stăteau așa duși, până s'ascundeă luna.

Cuconul Grigoraș se întorcea după un timp către Tereza și ridicând din umeri, zice cărtitor:

— Lasă-i încolo, că și aceștia sunt prea sărăciți... Nu aprind ei măcar un felinar la poartă, pentru un drumeț răătăcit...

Ca inovții bune amintim desfășurarea (nu știm totală?) exortărilor de fiecare Duminică și înlocuirea lor cu cântări bisericesti. Tot astfel exercițiile practice de fizică experimentală.

Printre așezămintele de binefacere cea mai de frunte e masa studenților. Mulțumită unei bune chiverniseli și sprijinului atât de frumos al publicului nostru de pretutindeni 54 de elevi s'au împărțit de aceasta binefacere, anume având 32 mese gratuit și 22 de înși cu plata jumătate.

La sfârșitul anului de gestiune prezent averea totală a școlii e de 43,000 de coroane, iar creșterea fondurilor în acest an face 128,811 coroane.

La societatea de lectură »Ioan Popescu« a elevilor din cursul superior, sub conducerea dlui prof. A. Bogdan s'a dezvoltat o activitate destul de bogată, citindu se cu totul 24 de lucrări între cari 5 poezii și o traducere.

La școlile primare au funcționat 15 învățători.

La examenul de maturitate s'a obținut un rezultat deosebit de frumos. Dintre 39 de elevi au fost respinși pe un an abia doi elevi, unul s'a retras din cauză de boală, iar dinre ceilalți găsim unsprezece cu nota generală foarte bine (dintre cari nouă având la toate obiectele nota aceasta) opt elevi au fost declarați maturi cu bine, nouă elevi maturi simp'u, șapte vor face la toamnă corecția la un obiect.

La școala primară de băieți a fost înscrisi un număr total de 305 elevi iar la cea de fete 318 școlarițe.

La liceu au fost înscrisi 368 de elevi iar la clasa de curs real inferior 100 de elevi.

Este interesant de a se constata, cum elevii acestui liceu se recrutează din toate părțile locuite de români, lucru care dovedește că liceul acesta nu-l o școală de însemnătate locală ci generală pentru toți românii din țara noastră. Iată cum se împărțesc elevii după origina lor: Din orașul Brașov au fost din totalitatea de 368 de elevi din liceu și din 100 de elevi înscrisi la reale în total ab a 67, din comitatul Brașovului au fost 63, din alte comitate 268, din România 22, din Austria 2 și din Grecia 1.

Aceste sunt datele privitoare la aceste mari școli românești cărora le dorim progres și înflorire!

Din Diciosînmărtin.

Un prieten ne trimite o corespondență despre petrecerea din Sânmărtin. Deși o petrecere, care se mărginește la învăț și la săltat, nu e lucru mare, publicăm bucuros micul raport, fiindcă aduce vești bune, dintr'un orașel cu puțini intelectuali români și mai ales în vremea din urmă făimos cuibușor de certuri. Prin »Revista economică« și »Unirea« au ajuns la cunoștința publicului mai ales numele dlui Radeș și R. Boilă, tinăr avocat, de care se legasera nădejdi frumoase. Noi încă am primit câteva scrisori, și de învinuire, și de apărări, dar n'am crezut că e bine să ne amestecăm până acuma în micul vârtej furios de pe Târnavă mică, — prin urmare n'am publicat nimica. Cum însă vrajba nu vrea să înceteze, fie cum așteptam noi, ba chiar amenință să treacă — cu cele mai respingătoare părți ale ei: confesionalismul și simpatiile personale, — să molipsească cele mai curate semne de conștiință națională, pe viitor ne vom face datoria și vom înfieră cu lipsa de milă a dreptății și cu asprimea cuvenită celor renitenți pe toți semănătorii de vrajbă și din părțile acele, oricare vor fi ei. Căci ni-se pare că nu trebuie să dumerim pe nimenea asupra însemnătății unui pacinic traiu de muncă frățescă a românilor de ori unde, dar mai vărtos la marginea săcuiții. Deocar dată ne mărginim la avizul acesta, așteptând îndreptarea.

Iar acum lăsăm să urmeze amicul nostru:

»... și fășia de săcul, care ajunge înspre Târnavă mare până către Nadeș lângă Sighișoara; se întinde pe cursul Târnavăi mici în jos până la Diciosînmărtin, — scaunul protopopesc al lui Petru Maior. Cândva a trebuit să ajungă pe la Blaj, căci și astăzi sunt câteva sate împestrificate cu unghiuri pe malurile acestor ape galbene, dar l'am strămătorat în sus blaișor. Văzând aceasta guvernul, a cheltuit bani și a improvisat un târgușor destul de simpatic din acest Sânmărtin, care eră numai sat. Spiritul ungușorilor cu carte e foarte »patriotic«, intransigent în șovinism, — încât acum doi ani amenințau să facă scandal sângeros la adunarea despărțământului »Astrei«. Cu alte cuvinte o stare de lucruri din cari românii ar putea învăța câteva, alegând și potrivit după năcăzurile noastre.

Se vede însă, că n'au vrut să lăvețe. Situația țărănilor noștri — judecați după un singur caz — aceasta: un fiicău cu stare bună nu-și poate celi scrierile românești ce primește fiindcă a învățat celuil și scrisul ungurește. Căci mijloace n'avem (o singură prăvălie cunosc), iar intelectualii vr'o 5-6 (fără acel solgăblău Gherasim, ai cărui băleți nu știu limba — sau poate: fosta limbă? — a părinților). Despărțământul »Asociației«, care murise odată, lăsat prin hărăzirea bunului domn Călușu, lucrează cu răsunet, care de acum înainte se așteaptă mai puternic. Prin urmare s'au gândit oamenii la munca financiară, voind să ajute pe altă cale populației noastre. Și atunci s'a născut (corect: a ieșit din gânc) »Vulturul« fatala bancă proaspătă, care a avut darul să facă atâtă sânge rău și să înă în agitație atâtă lume din jurul orașelului, și chiar mai departe. Chestia se ventilează încă, — și are urmări destul de dureroase.

Dar lumea odată pornită, fie spre bine, fie spre rău, cu anevole se oprește, — iar noi suntem la începuturi, ne trebuiesc de toate. Și astfel s'a pornit o nouă mișcare pentru înființarea unei reuniuni a femeilor, a româncelor din comitatul Târnava mică, cu scopul de a ajuta orfanii și văduvele sărace. Inițiativa a luat-o doamna Aneta Zăhan, femeie destoinică și cu multe legături. S'au făcut pașii de lăpsă și după stăruințe chiar pe lângă cei cari ar fi trebuit să se miște la un semn numai, s'a înființat reuniunea femeilor »gr. cat. și gr. ort.« (nu vedeți pe »contele negru«). Pe urmă alegerea comitetului — și iarăși vor ști cetitorii ce însemnează o alegere de comitet! — și la st. Petru petrecere, — cea dintâia a Reuniunii.

De alifel s'a și văzut că e cea dintâia. Animositățile, nemulțumirile au ieșit la iveală. Nu între cei dela petrecere, — o, chestia au fost atât de bine împreună, atât de într'un simțământ — ci s'au vădit urmele recentei constituiri în lipsa celor ce ar fi trebuit să ia parte și au rămas totuși acasă. Au fost și din Sănmărtin și din jur de acela cari nu vreau să înțeleagă, că un lucru bun, pus la cale, nu trebuie stănjinit, ci îndreptat în eventualele greșeli. Vremea însă va potoli patimile lor, — iar dragostea celor ce s'au adunat, din Reghim până la B.aj, va avea tărnia să supună ambiții îndreptățite și neîndreptățite. Cu atât mai vărtos, cu cât dorim cu toții, în acelaș loc, alte prilejuri de întrunire, dacă se poate mai variate, cu tot atâtă reușită morală și materială cum a fost acesta. Și, lucru de căpetenie, — tot atât de curat românesc, în spirit, în iubirea de frați și în dorul — nădăjdum, împlinit nu peste mult, — de a fi cu toții împreună...

Cursurile de vară la Văleni.

Deschiderea cursurilor de vară, anunțate de dl. Iorga, s'a făcut Miercuri, 2 Iulie. În fața unui public numeros, compus în parte din localnici, din doamne și domni profesori din diverse ținuturi ale României, — am observat și trei de peste munți, veniți anume, atrași de dorul de a auzi maștri ai științei în dulcea limbă românească, și în deosebi însetați, de a se adăpa din izvoarele nesecate ale istoriei noastre comune, — la orele 8 jumătate seara se prezintă profesorul și începe îndată întâia lecție din Istoria Românilor.

În introducere spune motivele care l-au determinat să aranjeze cursurile de vară. A făcut aceasta mai mult după dorința exprimată de tinerii bucovineni, cari, neavând ocazie să cunoască mai de aproape istoria și literatura neamului românesc, predată de un Român în limba românească, cu prilejul vizitei din primăvară la expoziția din Iași l-au rugat să facă ceva în această direcție. D-sa a crezut că cel mai potrivit lucru este ținerea cursurilor de vară, la care să poată asista, pe lângă profesori și studenți din țară și intelectuali — în special profesori și studenți, din afară de țară românească.

Regretă, că până acum, afară de trei, veniți din afară, tocmai inițiatorii Români de peste hotare nu s'au arătat.

Ademeniți de unele intervenții vor sta mai mulți pe gânduri și unii, partea mai mare de sigur, vor merge aiurea. Totuși au venit și vor mai veni de acei cari umblă pe picioarele lor și au în vedere numai întregirea cunoștințelor.

Întră în materia lecției, arată cum înțelege cursurile. Se vor trata — nu ca la școală — o parte separată, sau chiar toată istoria pragmatic — ci o serie de probleme mai importante din Istoria Românilor, probleme neclarificate pe deplin până azi.

Se vor arăta păreri diferite asupra acestor întrebări, deschise încă, și profesorul își va mărturisii crezul propriu, pentruca ascultătorii să urmeze mai departe rezolvirea lor. Se va vorbi, în cele dintâiu trei lecții, despre: 1. Romanitatea noastră. 2. Chestia persistenței noastre în Dacia. 3. Chestia formării limbii române.

În cele următoare se redă în schiță întâia lecție: Romanitatea noastră.

Privind în trecutul nostru, la Ardeleni și Ungureni, aflăm neamul oropsit, rob și desprețuit de străinii conlocuitori, tratat ca o adunătură de oameni, meniți a fi exploatați pentru binele altora — și în împrejurările date, se mai poate crede că românii de peste Carpați aveau organizată o metropolie proprie independentă? Poporul nostru n'avea aristocrație, n'avea cultură. Civilizația răsărită foarte încet, abia târziu de tot. Acolo peste munți niște clerici învățați: Gheorghe Șincai, Samuil Clain și Petru Maior, căutau să ne ridice în ochii lumii, stăruind că noi suntem de origine romană: prin limbă și prin sânge. Cu deosebire Petru Maior, cu puternică argumentație și cu convingerea absolută ce o avea, a fermecat pe toți, făcându-i să creadă că sunt neaoșii urmași direcți ai romanilor, ai aceluia popor vestit în lume, care prin vitejie, nobleță, simț de stat, a dominat odinioară lumea.

Aceste idei frumoase au prins ușor, și poporul nostru, umilit, începe a-și ridica fruntea, a se ține mândru de originea sa. Se uită de sus la conlocuitorii si i unguri, sași, în care vede oameni inferiori lui.

Curând încep să apară însă oameni înzestrați cu spirit critic, cari să se îndoiască de cele mărturisite de cei trei clerici. Tinerii umblați pe la universitățile vestite din Europa, în curent cu literatura universală, caută să lămurească pe cale mai firească chestia romanității noastre. Ioan Maiorescu și Timoteiu Cipariu sunt aceia, cari, părăsind poezia latinității noastre prin sânge, rețin romanitatea graiului. Limba română-ască s'a format, zice Cipariu, din limba latină vorbită, mult mai veche decât cea clasică — scrisă.

Azi putem zice: Noi nu suntem de origine pur romană; baza vieții noastre este dacă, tracă, deci se află într'un popor mai vechi decât romanii. Unii istorici ne aduceau în legătură cu sciții, cari trăiau odinioară prin Moldova; Sciții n'au fost un popor, ci o clasă de oameni viteji, cari stăpâneau neamuri mai slabe; dar n'avem a face nimic cu ei, pentrucă ei, ca și pecenegii, ca și cumani, tatarii au apărut ca viteji luptători, despoind pe vecini, dar iute au dispărut, întorcându-se în stepa ginților.

Geții și dacii sunt traci, despre cari se știe că erau oameni entusiaști, credeau în nemurirea sufletului, în dorința de a ajunge la zei, frunțașii se lăsau să fie aruncați în sus, ca să cadă pe vârful sulțelor; le plăcea vinul; bucuroși de drumuri, cu simț de frumsețe ceiace se v de mai ales din potrivirea colorilor la ai noștri, urmașii lor. Aveau sumedenie de sate, ceiace popoarele romanice nu cunosc, având de fapt, numai orașe. Columna lui Traian ne arată și portul dacic (trac), singurul lucru ce ni-l înfățișează ca sigur columna, celelalte sunt pure combinații.

Două neamuri trăiesc în timpurile vechi în tot ținutul dintre Carpați, Adriatică și Arhipelag. În răsărit aflăm pe traci, iar în apus — pe lângă

Adriatică — pe iliri. Aceștia sunt păstori și hoți de mare, iar traci păstori și agricultori, deci mai culți decât ilirii.

Romanii, mai apropiați de iliri, vin cu ei în atingere, îi supun și caută să-i desnaționalizeze, aceasta prin introducerea limbii romane. Urmează apoi supunerea la stăpânirea romană a tracilor; aceasta se face mai greu, și cu deosebire romanizarea lor — fiind popor mai ridicat în cultură — se întâmplă mai anevoie. Tot procesul romanizării constă în redarea sunetelor romane prin traducerea propriile lor sunete, rămânând sufletul lor, trac curat.

Cum romanizau romanii popoarele supuse? Prin așezare de veterani și colonii. Veteranii, din acel timp cum ne arată inscripțiile rămase pe diferite monumente istorice, erau compuși din cele mai variate neamuri. Aveau două religii: una oficială a statului roman, alta proprie naționalității de care se țineau. Și aceasta-i vedește pe străini. Tot așa și colonii erau compuși din diferite popoare. Românii de sânge erau în mai mare parte »funcționari și pensionari«, trăind după stat o viață cultă, liniștită, în orașele Italiei, cum ar fi fost ei atrași de o țară sălbatecă, ca ținuturile noastre pe atunci?... Și la noi veniau atunci — cum se duc azi în America, ori Transvaal — doritori de averi, muncitori, aventurieri și vagabonzi de tot felul, oameni din cele mai diverse popoare. Cum ar fi putut atunci, ori cum s'ar putea azi, să distrugă ori să formeze un popor astfel de elemente? Au putut însă atunci, și pot și azi, să influențeze limba aceluia cu cari vin în atingere.

Originea neamului românesc este deci de căutat în oamenii aceia vechi, cari au trăit aicea mii de ani înaintea altor popoare, și aceasta ne dă dreptul de a ne considera, noi, românii, ca singuri și adevărați moștenitori ai acestor locuri.

Teoria aceasta, cea mai firească ce se poate, ne dă o mândrie națională, cum conlocuitorii noștri nu pot și n'au dreptul s'o aibă.

(»Neamul Românesc«.)

Cluj Din străinătate.

Criza din Serbia. Situația politică din Serbia e aproape chaotică și se pare că criza de cabinet, ce dăinuiește deja de patru săptămâni, mai rezervă multe complicații pentru zilele următoare. Clubul radicalilor vechi în ședința de Vineri a denegat sprijinirea cabinetului Milovanovici și astfel prim-ministrul designat a suferit naufragiu cu încercările sale de a forma cabinet. Regele Petru a rămas adânc mâhnit de disarmonia ce domnește între partide și luând la cunoștință repășirea lui Milovanovici, a chemat la conac, Sâmbătă, pe 15 politicieni din diferitele partide. Li-a făcut cunoscut, că dacă nu vor face cu putință ca situația să se limpezească pe cale parlamentară, va alcătui un cabinet fără considerare la partide și dacă nici acest cabinet n'ar reuși să ducă la îndeplinire votarea bugetului și a convenției comerciale, va proroga scupcina fără întârziere. Pășirea asta energetică a regelui a fost primită cu simpatie de opinia publică, care devenise deja nerăbdătoare.

Grava situație d.n Persia. Toate notabilitățile orașului, afară doar de cei cari sunt partizani de-ai șahului s'au unit pentru a opune rezistență trupelor guvernului.

În oraș a domnit azi o agitație colosală.

Farmacia „Regina Elisabeta“

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscut sub numele „Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragințimea tinereții, împledește formarea creștelor, face să dispară imediat pistruiele, petele de floc și tot felul de necurătenți ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de orin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fl.

Spirit de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împledește formarea mătrelor, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fl.

„Buzodol“ contra asudărei ploioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se scotește împachetarea și portul.

Lemle József, farmacist.

Număroși cetățeni au pătruns în lagărul lui Rezin-Han și au instigat pe soldați pentru a-și asocia în lupta contra șahului.

Rezin-Han a fost nevoit să-și retragă trupele în afara orașului de oarece s'au semnalat începuturi de agitație printre soldați.

Mulțimea înarmată a oprit însă trecerea cavaleriei lui Rezin-Han, ucizând pe cei mai mulți și risipind restul de cavaleriști.

Cea mai mare parte a trupelor șahului au trecut de partea răsculaților.

Situația este extrem de gravă.

NOTĂȚI.

ARAD, 20 Iulie n. 1908.

— **Acțiunea deputaților români.** Sub titlul acesta »Budapesti Hirlap« desmințând vestea lansată tot de ea, că clubul național s'ar fi mutat de aici la Sibiu atribuie d lui deputat Goldiș afirmațiunea că deputații români nu vor desfășura acțiune mai energică contra guvernului decât cea de până-acum.

L-am întrebat pe dl Goldiș, care ni-a autorizat — dacă aflăm de nevoe — să desmințim această mai proaspătă minciună a foilor ungurești.

— **Regele Eduard la Ischl.** Din Ischl se anunță, că principelc Montenuovo, mareșal de curte a sosit ieri dimineață acolo. Generalul Paar l-a așteptat la gară și l-a condus la castel, unde M. Sa i-a acordat o audiență de jum. oră. Audiența aceasta e în strânsă legătură cu lucrările pregătitoare ce se fac în vederea vizitei regelui Eduard la Ischl. Nepalek măestrul ceremoniilor de curte, va fi de asemenea primit în audiență la regele.

— **Din isprăvile jandarmilor.** Cazuri nu se poate mai revoltătoare ni-se aduc la cunoștință despre isprăvile jandarmilor, a acestor bestii mizerabile asmuțate asupra pacinicului nostru popor. Iată ce ne scrie corespondentul nostru:

În 25 Mai a. c. faurul Ioan Vana din comuna Muerău (com. Turda-ardies) s'a dus în comuna vecină cu o pușcă veche reparată ca să o vindă. Și cum se ducea pe lângă o pădure, l-au întâlnit doi gendarmi din comuna Iara, cari sub pretext că umblă a vână l-au ferecat și l-au bătut până a căzut jos fără simțiri. Inzadar s'a rugat bietul faur să nu-l chinuiască și să nu-l schilăvească, că are soție și trei copii mititei pe cari numai cu lucrul mânilor li susține, n'a folosit nimic. După ce l-au ridicat dela pământ, l-au luat cu întrebările că de ce nație e? El le-a spus că e român, după aceea l-au silit să vorbească ungurește, după ce bietul faur le-a spus că nu știe, l-au dus gendarmii unde a fost pădurea mai deasă și aici l-au legat ca pe un animal de un lemn de mesteacăn și apoi cu sabia au tăiat un lemn nodoros și cu acesta atâta l-au bătut până tot l-au zdrobit. Apoi deslegându-l l-au purtat legat de-alungul satelor, batjocorindu-l în tot chipul.

Mai târziu după ce s'a mai recules nefericitul faur a făcut arătare în contra gendarmilor la superioritatea lor, de unde apoi a concretizat cu cercetarea pe sergent-maiorul din Iara, care cu tot prețul a voit să-i scoată din năcaz pe frații lui gendarmi deși s'a adevărit prin 5—6 martori, cari au văzut, cum jandarmi lau bătut pe faurul Ioan Vana.

Nu știm însă ce va fi, căci martorii sunt toți

oameni neștiuțori de carte și jandarmul au scris protocolul cum a vrut.

Jandarmii, acești sălbateci din Iara au bătut pe mai mulți români numai nu-l arată nimeni, că se tem de ei. În anii trecuți pe un copilandru de 17—18 ani care fiind morbos s'a dus în Iara la medic, și fiind că s'a iscat un foc l-au silit jandarmii să se ducă să stingă și el; dar înzădar i-au fost toată rugarea că el e morbos și nu poate ajuta nimic l-au bătut cu patul puștii până a rămas ca mort.

Tot acești jandarmi din Iara nu se știe cu ce fel de motiv sau ordin iau bătele dela oameni și care se împotrivesc îl iau la bătăi. S'a întâmplat, că se duc de prin satele vecine țărani români la târgul de săptămână în Iara, altul cu vite, altul cu oi, și jandarmii le iau bătele și cum zisei dacă se împotrivesc îi bat.

„Libertatea“ primește din comuna Hărău știre despre o altă brutalitate jandarmerească. Iată-o:

În ziua de nasterea sf. Ioan Botezătorul erau adunați mai mulți țărani cari veniseră să secere grâul Hărăenilor, iar fiind zi de praznic, Moșii să adunaseră la o cârciumă. Aci după zicala unui Moș, cu finerul, vre-o câțiva tineri jucau. Nu departe de ei, la o altă masă, se afla dl Florescu măestru măsar în Deva, care schimbase și el vre-o câteva cuvinte cu niște Moși mai în etate.

De-odată ca din trăznet se ivește strajameșterul de jandarmi, Bajka, însoțit de un fecior de ai lui, și cu ajutorul patului de pușcă începe a împărăștia la oameni din crășmă!

Pe dl Florescu și cei din jurul său, îi iau și-i duc cu ei la primărie!

Oamenii toți rămaseră nimiți de vederea aceasta, căci nime nu știu să se fi întâmplat ceva ca să fie nevoie de ajutorul jandarmilor.

Unul dintre feciorii de Unguri, care era bun prieten cu jandarmul, să apropie de poarta primăriei întreabă de jandarm, pentru ce e aceasta?

— E ceva ațătare contra lui Kossuth, îi zice el; domnul acesta din Deva a vorbit de Ianu, iar pe Kossuth l-a deșosot cătră moși, și apoi vezi prostii aceștia tot cred, zicea el, și sunt în stare a face orișice!

Abia sara i-au slobozit acasă dela primărie spunându-le că pentru asta vor fi dați în judecată, unde li vor învăța pe ei a mai vorbi de Ianu!

Iar în săptămâna aceea în toate zilele a fost un post de doi jandarmi în comună, căci, vezi, nu cumva până mai stau Moșii în sat, să li-se întâmple ceva bieților unguri...

— **Regele Petru asasinat?** Ieri la Berlin lumea se frământă de senzația că regele Serbiei, Petru, ar fi fost asasinat. Senzația s'a răspândit repede. Berlinezii au cerut informații telegrafice dela Viena, vienezii dela Budapesta. Pe la amiază sosind telegramele despre situația politică din Serbia în sfârșit s'a aflat că regele Petru în afară de neplăcerile politice nu are nici un năcaz și că tocmai debate cu viitorul șef de cabinet modalitățile de aplanare a crizei. Mai târziu s'a descoperit că scornitura tendențioasă a fost răspândită din Zagreb.

— **Autobusurile în Arad.** De astăzi Luni 20 l. c. înainte Aradul se poate mândri că este cel dintâi oraș din Ungaria în care circulă autobusurile. Cuvântul acesta este format din combinarea celor două cuvinte *automobil* și *omnibus*. Într'adevăr, autobusurile nu sunt decât niște omnibusuri, având în toate aspectul și construcția acestor vehicule, cari însă nu sunt mănate cu cai ci cu benzină înlocuind ca și automobilele.

În feiul acesta autobusurile au toată comoditatea și tot aspectul vechilor omnibusuri mari și greoaie dar sunt cu toate acestea mai luți mai mobile și mai sprintene. Sunt ca niște elefanți cari dintr'odată au căpătat iuțeala gazetel.

Este interesant de a afla geneza acestui noi mijloc de transport care azi s'a pus în circulație. În Arad există o linie de tramvai cu cai al cărei contract încheiat cu comuna expiră abea peste zece ani. Linia aceasta e proprietatea unei societăți care a refuzat toate propunerile comunei de a o electriza și menține în mod îndărătnic vechiul sistem de locomoțiune cu cai. Atunci consiliul comunal a hotărât să înființeze serviciul de transport al autobusurilor pentru a face concurență tramvaiului și a-l sili astfel s'au de-a introduce electricitatea sau de a preda serviciul ei comunei.

Efectele concurenței se sînt. Azi societatea tramvaiului a redus taxa unei curse la gară dela 10 la 5 cr., față de 8 cr., taxa aceleiaș curse cu autobusul. Autobusurile rădăușeu se afirmă că va scădea iarși taxa aceasta și vom vedea până unde va coborî concurența aceste taxe.

Concurența aceasta formează acuma subiectul tuturor discuțiilor din orașul nostru și firește este mare numărul de glume și spirite bune sau rele ce se fac pe socoteala ei.

Amintim în sfârșit că deocamdată nu s'a pus în circulație decât linia dela teatru la gară.

— **Sinuciderea fostului secretar de stat Desideriu Gromon.** Ni-se telefonează din Budapesta: Azi la amiază s'a sinucis la locuința sa, fostul secretar de stat dela departamentul de honvezi, *Desideriu Gromon*, trăgându-și două focuri de revolver în pept. Moartea n'a urmat imediat. Nenorocitul este în agonie.

Cazul face mare senzație în Budapesta. Cauza sinuciderii se crede a fi încurcături materiale.

— **Soba dela curtea episcopescă din Beiuș.** Dl Ioan Buteanu fost director al liceului din Beiuș ne adresează o scrisoare mai lungă în afacerea unei sobe dela curtea episcopescă din Beiuș, purtând o inscripție ungurească.

Ne pare foarte rău că nu putem să dăm aici scrisoarea dlui Buteanu. Aceasta din două cauze, întâi că ea e prea lungă în raport cu însemnătatea afacerii, al doilea că dacă am publică scrisoarea, am face chiar dlui Buteanu un serviciu rău, căci oricine s'ar putea convinge că dea oricât e un om onorabil — nu are dreptate.

Căci D sa recunoaște că pe soba din chestiune sunt scrise cuvintele: »Királyért és hazáért, lobog zászó, foly honi vér!« iar mai mult decât atâta nu am afirmat nici noi.

Și cât pentru sensul adănc al inscripției, recunoaștem că sunt multe interpretări cu putință, numai una nu: că ar fi prea din cale afară de românească și naționalistă, ori chiar iredentistă (Doamne ferește ne de astfel de primejdii). Mai curând decât la Beiuș s'ar putea închipui o astfel de inscripție poate pe la vre-o curte episcopescă — ungurească.

— **O pretenție cludată.** Școala ungurească din Majahfalva ne trimete un prospect pentru internatul ei cu rugămintea de a face propagandă. Dechizând statutele, găsim numai decât pe pagina întâi definindu-se scopul societății care ar fi ca »școlarii străini, români, nemți, sârbi, slovaci să învețe bine limba ungurească astfel ca el să o vorbească perfect și crescându-l în așa spirit, încât să ajungă *bun patrioț ungur*«.

Cludată pretenție de-a ne cere tocmai nouă să facem propagandă pentru acest stabiliment al marelui industrii de maghiarizare.

Prevenim pe toți părinții de-a nu și trimete copii la această popinieră de neo patrioți.

— **Succesele românilor în strălănatate.** Unul din conașionarii noștri, dl I. Apostolescu, profesor în Pitești a susținut de curând cu un viu succes la Sorbonne (universitatea din Paris) teza sa de doctorat în litere. Lucrarea dlui Apostolescu tratează înrîurirea literaturii franceze asupra literaturii românești. Acest subiect a interesat în mod viu juriul care a redijat un raport din cele mai favorabile pentru candidatul la doctorat.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere au cumpărare să se provace că adresa firmei se citit-o în Tribuna.

Nr. 294/908.

PUBLICAȚIUNE.

Comuna Oláhtyukos (com Nagy-Küküllő) dă spre edificare casele comunale și notariale în 20 August anul curent la 10 ore a. m. în cancelaria comunală în licitațiune publică după planul și preliminarul aprobat de vicșpanul comitatens sub numărul 8642/908, despre ceea ce interesează cu aceea să încunoștiințeze, că fără materialul (peatră, cărămidă, nisip, petriș și var stins) prețul strigărei este 18062 cor. 38 fill., la care prețu 10% momentan după licitare, are ale depune întreprinzătorii ca vadiu în bani ori în hârtii de valoare. Edificiul încă în anul curent are de a să isprăvi și pune sub coperiș; ordinul dlui ministru de interne de sub nrul 83000 din 1907 cu punctualitate are de a se ține. Contractul încheiat față de întreprinzător momentan față de comună numai după aprobare este valabil. Comuna își susține dreptul de a alege dintre întreprinzători. Planul și preliminarul de edificat se poate vedea oricând în cancelaria comunală; condițiunile tot aci se pot ști. Edificiul are să fie cu etaj.

Oláh tyukos, în 15 Iulie 1908.

George Taflan,
notar.

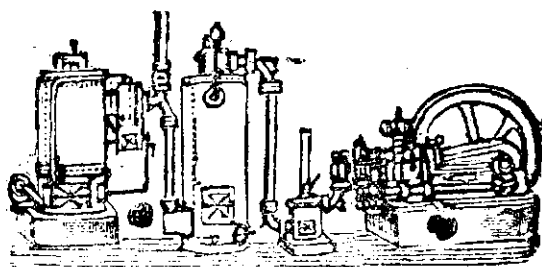
Se caută:

**Un candidat de avocat
cu praxă**

care să aibă practica întreagă și să știe perfect românește.

Doritorii să se adreseze la dr. Měrő Samu, avocat Boroșineu (Borosjenő).

Garanția cea mai largă! Condiții ușoare de plată!

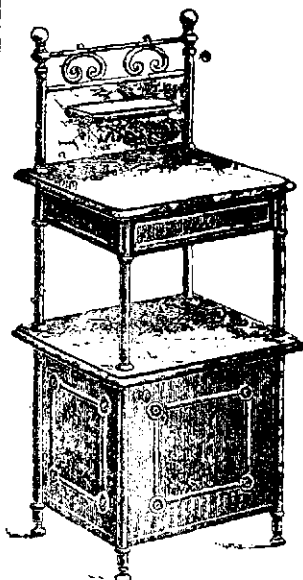
FABRICA DE MOTOARE DIN DREZDA

una din cele mai mari și mai vechi fabrică de motoare furnizează motoare și locomobile cu gaz, cu benzină, cu păcură și acetilenă toate perfecte, trainice, funcționând în mod precis sigur și ieftin. Reprezentanta generală și depozitul se află la

Gellért Ignác és Társa
BUDAPEST, Teréz-körút 41.
Telefon Nr. 12-91. Telet Nr. 12-91.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

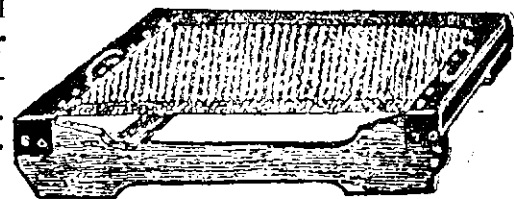
TUNCZKY GYULA

Prima fabrică de mobile de fer și aramă, de somiere de sirmă și trăsuri de copii din Ungaria de Sud.

TEMESVÁR - Jozsefváros, Hunyadi utca 48.

Își recomandă mobilele de fer și de aramă, soniere de oțel pentru paturi după măsură, fabricație proprie.

Primește aranjamentul hotelurilor, internatelor și spitalelor, face paviloane de fer după măsură. Catalog de prețuri gratuit și franco.

**APĂ MINERALĂ PHÖNIX
DIN BUZIÁS**

IN PRIVINȚA EFECTULUI **PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ**
INTRECE TOATE APELE.

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic. Apă de masă neobișnuit de răcoritoare. Intrebuințată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului:
Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buziás.

Reclama e sufletul comerțului.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pistruiilor și a necurătențiilor de pe față. 1 borean 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra a-sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junguiuri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doctorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede bătătura, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut »Salvator«.

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

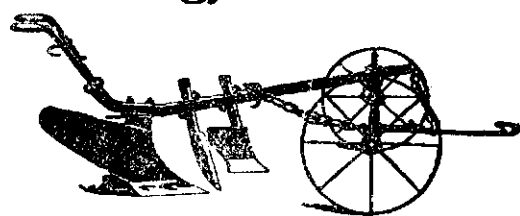

S. Mittelbach,
farmacia și drogheria la Salvator.
Zagrab
(Croația).

Prima societate de pluguri din Chichinda-mare.

Paia Kimpanov

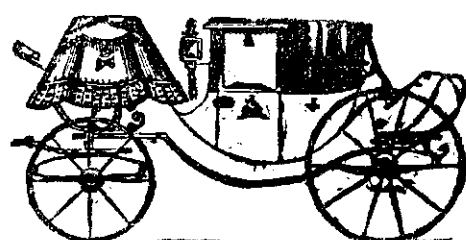
Nagykikinda.

Își recomandă plugurile de prima calitate, și cele mai practice, fabricație maghiară. Vă rugăm să cereți catalog de prețuri. — Industrie maghiară. —

Mirko Ferencz

fabricant de trăsuri.

TEMESVÁR (Jozsefváros).
Fröbel ut 16.

Ține în depozit trăsuri noi și reparate. Primește orice lucru în bransa lui, așa d. e. lucrări de faur-rotar, șolar și văpsitorie, cu prețuri estine.

LISKAI JÁNOS

turnătorie de obiecte de bronz, aluminium, aramă,
argint și firme.

K o l o z s v á r , H o n v é d u , 3 6 .

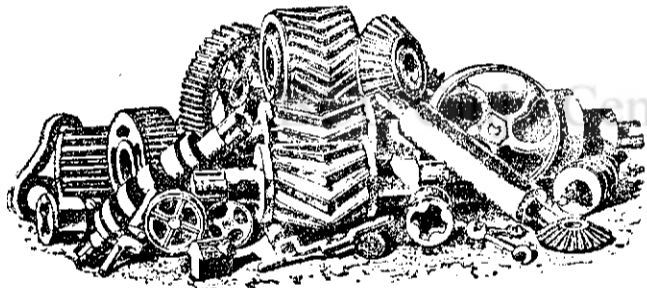
Pe lângă prețuri eține se fabrică numere de uși, in-
scripții de uși, table pentru medici și avocați,
execuția cea mai frumoasă.

Mai departe se fac embleme turnate și
și garnituri de morminte, galvanoplastice
și clișeuri după fotografiile sau desemn.

Comande din provincie se exe-
cută prompt și exact!

Se află de vindut în deposit:

2 cazanuri de fert cu țiavă (45° suprafața de temperatură.
1 mașină de aburi (25 HP). 2 mașini de tăiat paie. 2 ma-
șină de treerat Sirck. 1 mașină pentru funii de paie. 1 pompă
centrifugală. 2 pompe cu canat. 4 pompe de fringhii. 1 pompe
stabilă de vin. 1 pompă de perete de mână cu forțe motorică
și cu mână. 3 motoare electrice cu 10, 3¹/₂ și 1¹/₂ HP. 1 sfăr-
mător de cucuruz (porumb). 2 mașini cu perie arcuită pentru

cernut, Bartzer patent. 1 cântar de animale (1500 kg. forță de
greutate). 1 mașină pentru astupuse. 1 râșniță de mână. 1 ma-
șină pentru lucrări de lemn. 2 mașini de sfredelit zidul. 2 re-
zervoare conținut 20—25 Hctl. 1 mașină de mână pentru iarbă.
1 pompă de foc nouă pentru edificii de țară.

Mai de aproape la dl:

Bartzer István

Temesvár

ELISABETSTADT.

Emausgasse Nr. 2.

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor
de a-și procura cineva instrumente mu-
zicale de tambură

Andrija Car

Ruzicna ul 1.

ZAGREB

Vlaska ul 22.

Iși recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele
mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat.
Preț curent trimis gratuit și porto franco.

Johann Nedits

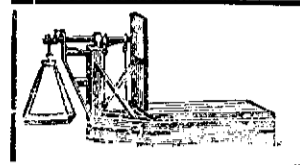

Ferar de instrumente, lăcătuș de mașini și mecanic.

Versecz, Barosplatz.

Recomandă onoratului public, fabricatele sale proprii, ca

**Biciclete,
Fântâni,**

**Cântare,
Pumpe,**

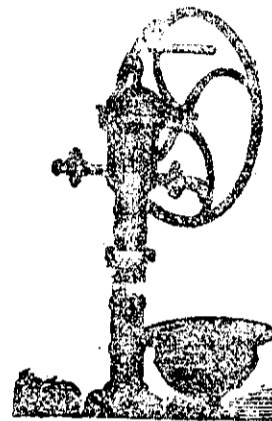
Stropitoare cu peronosporă, de rechisite.

Conducte de cauciuc, și

Gramofone,

cu prețurile cele mai ieftine.

Repara-
turile, sau
ori-ce co-
mande vor
fi execu-
te cât se
poate de
bine. - - -

Schuller Gáspár,

neguțător de bu-
toaie și de doage

PÉCS

E mai presus de orice
concurență prin magazinul
său bine asortat potrivit ce-
rințelor timpului. Face din
materialul cel mai bun

**butoaie de vin
de bere și de spirt,
putini și căzi**
cu prețul cel mai favorabil.
Depozit permanent în bu-
toaie gata.

La chemare se duce ori-
unde.

Prin reclamă la progres!

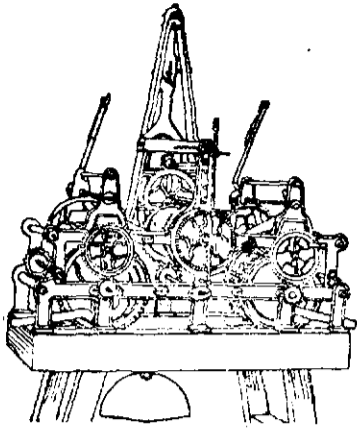
Zintl János

— atelier de pictură de sticlă —
BUDAPESTA IV. Ülői ut 79

Imi iau îndrăzneala a atrage atențiunea on. pu-
blic asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
Ca specialist fac giamuri de biserici, pictură de lux
- - pe sticlă pentru saloane, verande și sufragerii. - -

Mai departe plumbuit de artă, gravuri
pe sticlă și rame de aramă precum
și alte obiecte în bransa aceasta.

Iosif Grábner, Szombathely

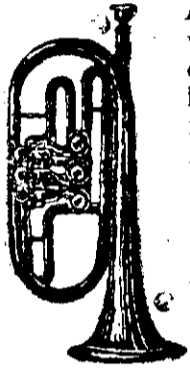

Fabrică
Ciasornice de turn,
cari se trag tot la 8 zile,
pentru biserici, case co-
munale, castele și școli;
cu mecanismul cel mai bun
și mai nou și executare so-
lidă. Pentru preoți și e-
pitropi se dau și cu plă-
tirea în rate.

Trimit budget și pri-
mesc repararea ciasor-
nicelor de turn.

Carl Raab

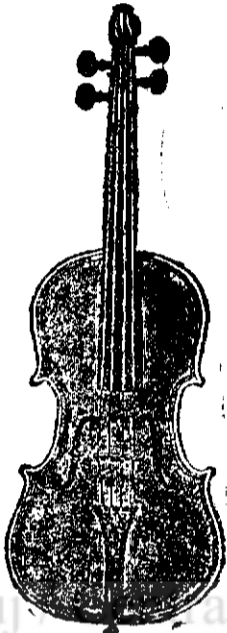
Cel mai mare magazin cu aparat de muzică din comit.
Bácsbodrog. Zombor, str. Zrinyi.
Ujvidék, str. Duna 5 (lângă Promenadă).

Aparate fabricate proprii și anume:
vioare, celo mari, mici, trambiiți, flaute,
clarinete, tobe mari și mici, baș-tam-
bure de rangul întâi, harfă de forma
feroi, — le recomand cu toată căldura.
Harmonice, gramofone, fonografe și
alte asemeni aparate, atât cu corzi de
piele cât și de oțel din țară cât și
străinătate în cel mai mare asortiment.
Drege orice aparat muzical, specialiști
are la dispoziție.

Catalogul prețurilor trimis ori cui gratis
și franco.

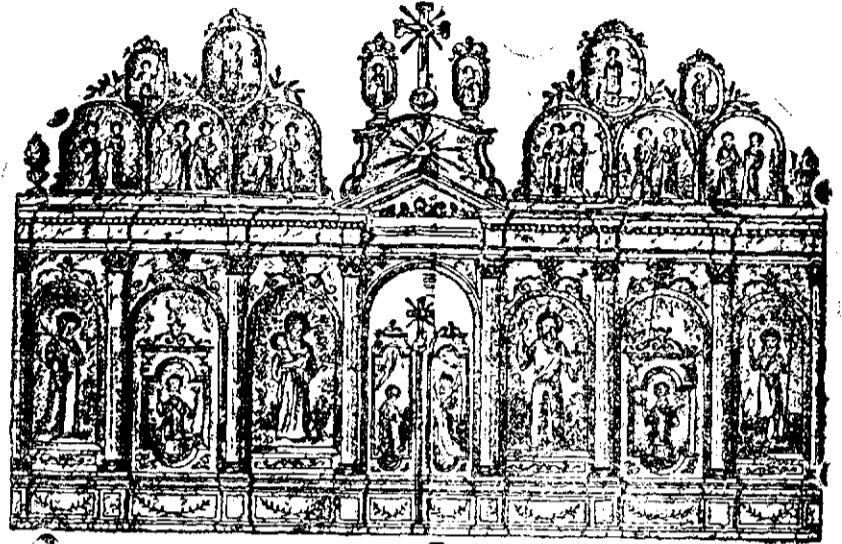
Atrag mai ales atențiunea on. public asupra atelierului meu de
reparaturi special și cu puteri excelente de lucru, unde se repară
tot felul de instrumente în mod special și sub supravegherea
mea personală pe lângă probă și garanție.

SZABÓ SÁNDOR

SCULPOR, AURITOR ȘI MĂESTRU DE ALTARE
SZATMAR, BATHORY-U. 18.

Mă angajez se fac
altare noi, amvoane, morminte sfinte,

Statui sfinte din piatră, lemn sau imitație.
Renovarea lucrurilor vechi o primesc cu prețuri reduse.

Tablourile noi de altare le fac cu ajutorul pictorilor ce-
lebri. În atelierul meu am un depozit de decoruri gata de
biserici și odăi.

Mai departe atrag atențiunea on. r. preoți să viziteze ateli-
erul meu unde am gata icoane în reliefuri, cari reprezintă
stațiunile lui Hristos pe Golgota.

Desenuri și proiecte trimis gratuit. — Pentru a ușura negocierile mă
duc pe che tuile mele ori și unde. — Aurirea se face cu aur Catalin.

Grosz Nagy Ferencz,

farma-
cist :: **Debreczen** :: farmacia ::
(Arany egyszarvu)

Hajdusági
Bajuszpedrű.

Védjegy.

.....
.....

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

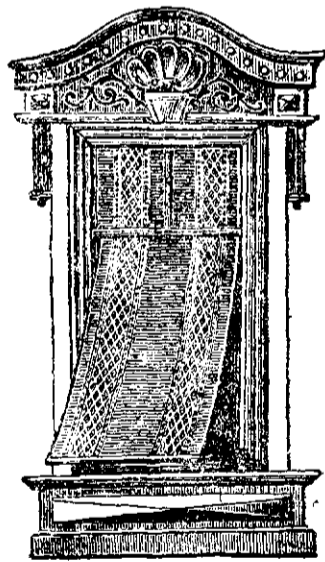
POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin postă
se trimis numai 3 borcane cu
2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

.....
.....

.....
.....
MEDICAMENT
.....
PENTRU VOPSIREA PARULUI

.....
.....
n culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

Atențiune!

Dacă aveți atențiunea a cumpăra
rolete pentru ferestre

atunci cereți modele și preț curent,
care se va trimite porto-franco.

Când veți cere acestea, vă rugăm
să dați lățimea și înălțimea ferestrei
și totodată să spuneți dacă roleta tre-
buie să fie de scândură de pânză
sau stofă. Cu stimă:

NETTEL L.

fabrică de rolete.

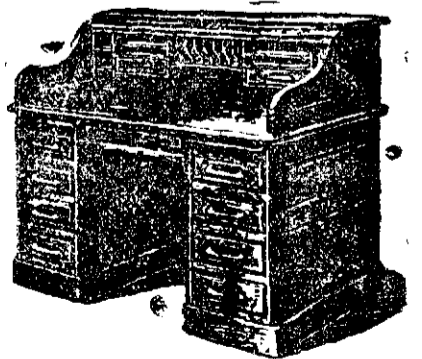
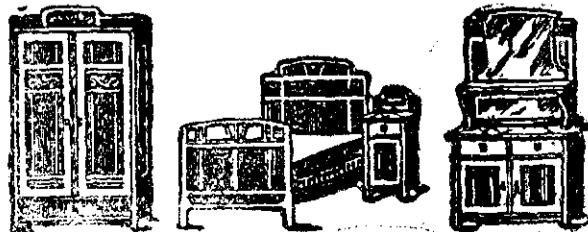
PÉCS, Indoház utca 23.

Gergely István,

măsar de edificiu și mobile de artă.
Fabrică cu desenuri patentate.
Kolozsvar, str. Monostor nr 70

Se recomandă publicului din loc și
provincie: primește montarea edificelor
a odăilor și bucătăriilor, precum și ca-
fenele, biurouri, și prăvălii mai departe
lucrează portale după desenul dat sau
după desenul propriu dela cele mai sim-
ple până la cele mai complicate cu preț
favorabil și executate cu punctualitate.

Lucrul bun și frumos nu e scump.

Masă de desen patentată
atât pentru școli cât și pentru
scopuri particulare, potrivită
pentru orice formațiune cor-
polară. — Primesc aranjarea
bisericilor a școalelor și a
locațiilor etc. după modele date
sau după desene proprii dela
cea mai simplă executare,
până la cea mai complicată.

Au apărut **Compoziții românești de Tib. Brediceanu.**

Doine și cântece. (Voce și piano.)

CAIETUL I. Foaiie verde, foi de nuc. Cântă puilul cucului. Bădișor depărțitor. Spune mândr' adevărat. Vai, bădiță dragi ne-avem. Cine m'aude cântând. Bade, zău, o fi păcat. Bagă Doamne luna 'n nor.

CAIETUL II. Știi, tu bade, ce mi-ai spus. Vino, bade, iar acasă. Năcăjit ea mine nu-i. După ochi ca murele. Floare lui, floare trecui. Cântece haiducesc. Trageți voi boi! Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești. (Piano solo.)

CAIETUL I. Logojana Măzărca. Ardeleana (ca'n Bănat) I. Pe picior I. Ardeleana I. Brâu I. Hora. Ardeleana (ca 'n Bănat) II.

CAIETUL II. Ardeleana (ca 'n Bănat) III. Ardeleana II. Pe picior II. Parina. Învărtirea I. De doi. Ardeleana III. Brâu II.

CAIETUL III. Brâu III. Hațegana. Ardeleana (ca 'n Bănat) IV. Învărtita II. Pe picior III. Ardeleana (Abrudeana) IV. Ardeleana (ca'n Banat) V. Brâu IV.

Prețul unui caiet: 4 coroane (5 lei).

De vânzare la toate librăriile românești.

Serata etnografică, caietul I.: Prețul 2 cor. (lei 2'50).

Caietele. II. și III. epuizate.

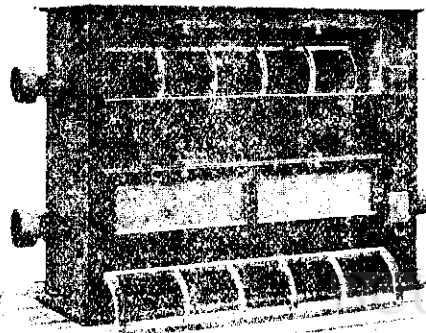
Depozit general:

Librăria arhidiecezană Sibiiu (Nagyszeben).

FRANZ WINGLER

FABRICĂ DE MAȘINI ȘI CONSTRUCȚII DE MORI

— **Becicherecul-mare (Nagybecskerek)** —
construește orice fel de mașini agricole, vânturători,
mașini de mestecat făină, suluri, site numite:

„VICTORIA“
cele mai simple site
ale prezentului cari
se deosebesc prin
faptul că sunt ieftine,
ocupă loc puțin,
reclamă foarte puțin,
sunt de o mare productivitate,
pregătesc făini curate
sau amestecate,
reclamă puțină mătase,

funcționează fără izbituri și se pot întrebuința
mai cu seamă la măcinatul automatic, neted și dela orice
înălțime.

Doritorii vor primi certificate și preț-curenturi. Co-
respondența în limba ungurească și nemțească.

Domnului Szanád, 24 Maiu 1908.

WINGLER FERENCZ, fabricant
Becicherecul-mare.

Moara mea montată cu sitele brevetate «Victoria» cores-
punde tuturor cerințelor morăritului modern. Sitele ocupă loc
puțin, reclama foarte mici, sunt de-o mare productivitate, sitele
corespund tuturor cerințelor, sunt frumoase și curate.

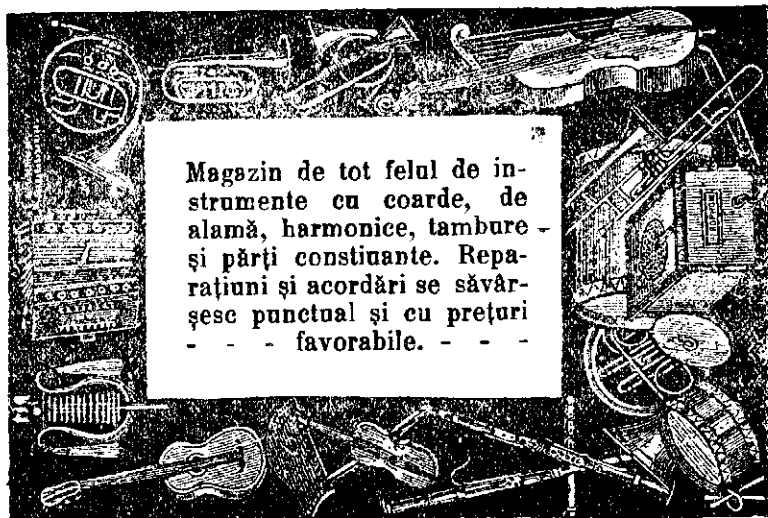
Oriunde voiu găsi prilejul voiu recomanda sitele fabricate
de dv. ca fiind achiziția cea mai modernă a tehnicei moderne.

Cu deosebită stimă:

Kalmár Gyula.

Kelemen Antal, fabricant de instru- mente muzicale.

Nagy-
Kikin-
da-
strada
Korona-
herczeg
nr. 7.

Magazin de tot felul de in-
strumente cu coarde, de
alamă, harmonice, tambure
și părți constituante. Repa-
rațiuni și acordări se săvâr-
șese punctual și cu prețuri
favorabile.

GROSZ MIKLÓS

primul stabiliment din Timișoara
pentru fabricarea automobilelor,
pentru reparații, emailări și nich.

Temesvár-Józsefváros, str. Eötvös 40 casă proprie.

Fabricație de

automobiluri
pentru transport de
persoane și mărfuri.

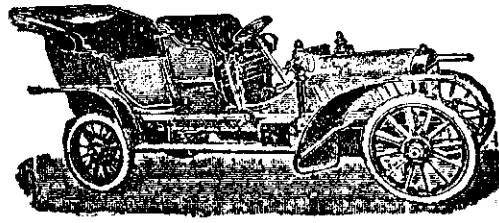
Motociclete
sau părțile lor con-
stitutive în prețuri
ieftine de concurență.

Preț-curenturi ilustrate stă la dispoziția oricui.

Toate reparațiile atingătoare de specialitatea aceasta să
execută repede și solid și să socotesce prețuri foarte ieftine.

Telegramele să vor trimite pe adresa:

Automobil-Garage Grosz, Temesvár.

Condiția cea mai principală a frum-
seței femeiești e pelița fragedă!

Mijlocul cel mai eficace și potrivit pentru a obține aceasta sunt:

Crema „Angyal“
cu efect uimitor, nestricăcioasă, prețul 1 cor.

Săpun „Angyal“
cu miros excelent, curat de flori, prețul 70 fil.

Pudra „Angyal“
singura pudră care păstrează prăgezimea pielii
se lipește de față și nu se observă. Prețul 1 cor, 20 fil.

Regenerator de păr american

de Dr. HYAM.

Redă părului încărunțit culoare ori-

:: :: ginală (nu e vâpseală). :: ::

Prețul 1 cor. 50 fil.

Cremă de lapte de roze

face mâinile fine. Prețul 30 fil.

Le prepară:

Dr. Vámos și Fűredi

drogherie și parfumerie.

PÉCS.

PÉCS.

In atențiunea părinților!!

Tot felulul de trăsuri pentru copii

dela cea mai simplă până la
cea mai înfrumusețată se pot
procură dela mine

: cu prețuri favorabile. :

Trimit preț-curent gratiit
și scutit de debitul poștal, tutu-
roru, cari se vor provoca la
ziarul acesta.

Obert Vilmos

comersant de ferărie și magazin de
mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).